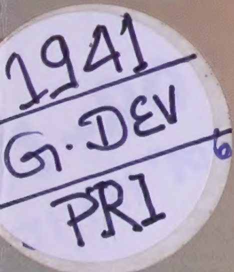
मराठी भाषिकांसाठी

कोंकणी परिचय

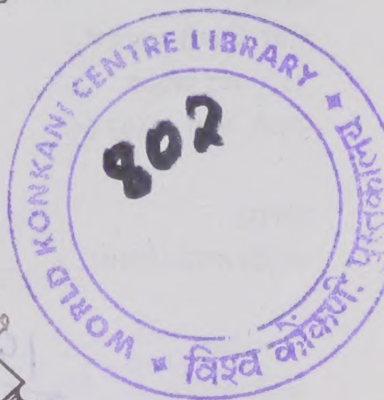

प्रा. प्रियदर्शिनी सु. तडकोडकार
प्रा. आशा मणगुतकार

मराठी भाषिकांसाठी :

कोंकणी परिचय

लेखिका :
प्रा. प्रियदर्शिनी सुधीर तडकोडकर
प्रा. आशा अशोक मणगुतकार

गोवा कोंकणी अकादेमी

मराठी भाषिकांसाठी :
कोंकणी परिचय

लेखिका : प्रा. प्रियदर्शिनी सु. तडकोडकार
प्रा. आशा अ. मणगुतकार

प्रकाशन क्र. 85

प्रथम आवृत्ती :
2006

प्रकाशक :
गोपाळकृष्ण पाडगांवकार
सचिव,
गोवा कोंकणी अकादेमी
243, पाटो कॉलनी,
पणजी, गोवा - 403 001

मुखपृष्ठ :
वासुदेव यशवंत दिवकार

अक्षरजुळणी :
ज्योती गांवकार

मुद्रक :
रुतू ऑफसेट,
वळवय, फोंडें - गोवा

मोल : रू. 35/-

KONKANI PARICHAY for
Marathi Speakers

written by
Priyadarshani S. Tadkodkar
Asha A. Mangutkar

Publication No. 85

First Edition:
2006

Published by :
Gopalkrishna Padgaonkar
Secretary,
Goa Konkani Akademi
243, Patto Colony,
Panaji, Goa. 403001

Cover Design :
Vasudev Yeshwant Divkar

Typesetting :
Jyoti Gaonkar

Printed by :
Rutu Offset,
Volvoi, Ponda - Goa.

Price : Rs. 35/-

अनुक्रमणिका

गोवा कोंकणी अकादेमीच्या वतीने...

इ.स. 2004 आणि 2005 अशी दोन वर्षे गोवा कोंकणी अकादेमीच्यावतीने पुणे येथील नामवंत पुस्तक विक्रेते रसिक प्रकाशन व पुणे बुक फेअर यांनी आयोजित केलेल्या ग्रंथप्रदर्शनात भाग घेतला. पुस्तकांच्या विक्रीपेक्षाही कोंकणी पुस्तकांचे प्रदर्शन घडवून कोंकणीविषयीची माहिती लोकांना करून द्यायची हा त्यामागील महत्वाचा उद्देश होता.

मराठी भाषिक किती आस्थेने ह्या प्रदर्शनाकडे पाहतील अशी अंधुक शंका होती पण तसे काही झाले नाही. आमचा उद्देश सफल झाला. अनेकांनी कोंकणी दालनाला आत्मीयतेने भेट देऊन कोंकणी भाषा शिकण्यासाठी लागणाऱ्या पुस्तकांविषयी चौकशी केली व तशी पुस्तके हवीत अशी मागणीही केली. त्या मागणीमुळेच हे 'कोंकणी परिचय' पुस्तक आज तयार होत आहे. त्यामुळे पुस्तक निर्मितीचे खरे श्रेय पुणे नगरींतल्या नेहमी विद्येच्या व नव्याच्या शोधात असलेल्या ज्ञानपिपासू मराठी भाषिकांनाच द्यावे लागेल.

'कोंकणी परिचय' हे पुस्तक मराठीतून कोंकणी भाषा शिकू पाहणाऱ्या प्रत्येकासाठी उपयुक्त आहे. कोंकणी भाषेची, व्यवहारापुरती जुजबी ओळख व्हावी इतकाच त्या मागचा मर्यादित हेतू आहे.

कोंकणी –मराठी मधला ऐतिहासिक बोली–भाषा वाद मराठी भाषिकांना परिचित आहे; परंतु कोंकणी भाषेला 1975 साली केंद्रिय साहित्य अकादेमीची मान्यता लाभली. नंतर 1987 साली ती गोवा राज्याची राजभाषा झाली आणि 1992 साली भारतीय संविधानाच्या आठव्या परिशिष्टात तिचा समावेश झाला, त्यामुळे हा बोली–भाषा वाद संपुष्टात आला.

गोवा कोंकणी अकादेमीने प्रा. तडकोडकार आणि प्रा. आशा मणगुतकार यांच्या सहकार्याने ह्या पुस्तकाची निर्मिती करून घेतली. दोघीनी ह्या पुस्तकातून आपले कौशल्य पणाला लावण्याचा प्रामाणिकपणे प्रयत्न केला आहे. या पुस्तकाच्या निर्मितीत श्री. सुरेश बोरकार यांचाही फार महत्वाचा हातभार लागलेला आहे. त्यांनी वेळोवेळी योग्य त्या सूचना करून हे पुस्तक निर्दोष करण्याचा प्रयत्न केलेला आहे. त्यासाठी अकादेमी त्यांची आभारी आहे.

मराठी भाषिकांसाठी तयार केलेल्या 'कोंकणी परिचय' ह्या पुस्तकाचा हेतू सफल होईल अशी अशा वाटते. या 'कोंकणी परिचय' पुस्तक प्रकाशनाच्या मालिकेत इतर भाषिकांसाठी अशीच मार्गदर्शक स्वरूपाची पुस्तके तयार करण्याचा अकादेमीचा मानस आहे.

पुंडलीक नायक
अध्यक्ष
गोवा कोंकणी अकादेमी

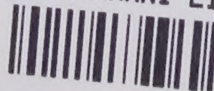
विषय प्रवेश करताना

हे पुस्तक तयार करताना मराठी भाषकाच्या आकलनाची कुवत किमान अठरा वर्षांची व शैक्षणिक पात्रता किमान आठव्या इयत्तेची मानली आहे. या इयत्तेत उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्याला शब्द, वाक्य, वाक्याची रचना, त्याचा अर्थ, काळ इ. ची सामान्य माहिती झालेली असते. याहून अधिक माहितीची व व्याकरणाच्या परिभाषेची अपेक्षा आम्ही बाळगलेली नाही. तेवढ्या ज्ञानावर 'कोंकणी परिचय'ची रचना केलेली आहे असे असूनही सिध्दान्तन व उपयोजन अशा बैठकींवर या पुस्तकाची मांडणी झाली आहे.

'कोंकणी' व 'मराठी' ह्या भाषा एकाच 'आर्य' भाषिक कुलापासून उत्पन्न झालेल्या आहेत. याचाच अर्थ त्या दोन्हींत अनेक ठिकाणी साम्य आहे. म्हणून अभ्यासकांना मराठीच्या आधारे कोंकणी शिकणे सहज शक्य आहे. मात्र अभ्यासकाने याचे भान ठेवले पाहिजे की हा फक्त आधार आहे. पण नंतरची पावले त्यानेच टाकली पाहिजेत. त्यासाठी सरावाची अत्यंत आवश्यकता आहे. या पुस्तकात दिलेल्या वेगवेगळ्या संवादांच्या आधाराने व मागे दिलेल्या शब्दांच्या आधारे त्याने तो करावा. शिवाय पुस्तकाच्या शेवटी दिलेल्या काही उताऱ्यांचा सराव करून आपणच केलेल्या अभ्यासाशी तो ताडून पहावा व त्याप्रमाणे योग्य ती सुधारणा करून घ्यावी.

मराठी भाषकाला कामचलाऊ कोंकणी आली पाहिजे, त्यामुळे कोंकणी भाषिक माणसाशी त्याला कोंकणीतून व्यवहार करता येईल. कोंकणी लिखाण वाचता, समजता येईल हे उद्दिष्ट ह्या पुस्तकाच्या लेखनामागे आहे. मराठी माणसाला कोंकणीची लिपी स्वतंत्रपणे शिकण्याची गरज नाही. कारण मराठी व कोंकणी देवनागरी लिपीत लिहिल्या जातात. गुजराती, कन्नड, बंगाली किंवा दक्षिण भाषिक माणसाला ती शिकावी लागते.

मात्र काही स्वरांचे कोंकणीत खास उच्चार आहेत. ते समजून घ्यावे लागतील. शिवाय कोंकणीत अनुनासिक उच्चारांचेही प्राबल्य आहे. त्यामुळे अनुस्वारांचा वापर व उच्चार कोंकणीत योग्य रितीने व्हावा यासाठी विशेष लक्ष द्यावे लागेल. शब्दांची मांडणी काही ठिकाणी वेगळी आहे. तर काही ठिकाणी मराठी व कोंकणी शब्द एक असला तरी त्याचा अर्थ वेगळा होतो. उदा. कोंकणींत 'दिलगिरी' व्यक्त करण्यासाठी 'खंत भोगता' अशी शब्दरचना केली जाते. 'काप' हा शब्द 'कापणे' असा क्रियापद

होऊन मराठीत येतो. त्याचा अर्थही 'कापणे' असा होतो. पण कोंकणीत गोड पदार्थाची एखादी 'वडी' म्हणजे 'काप' होय. मराठीत ज्याला सांडगा असे म्हणतात त्याला कोंकणीत 'वडी' म्हणतात. किंवा 'चार' हा शब्द मराठीत संख्यावाचक आहेच, त्या शिवाय त्याचा दुसरा अर्थ 'खाववणे' असा होतो. मात्र कोंकणीत तो संख्यावाचक आहेच, त्या शिवाय त्याचा अर्थ 'हिरवे गवत' असा कधी होतो तर कधी फणसाच्या आतील तंतूमय पदार्थ असाही होतो. गोमंतकातील 'गांवकारी पध्दती'तील जे भागधारक असतात त्यांचा वार्षिक 'जण' (लाभांश) दिला जातो. तर मराठीतील 'जण' या शब्दास 'जाण' असा समानार्थक शब्द उपयोजिला जातो, हे लक्षणीय होय. मराठीतला 'वेळ' कोंकणीत कधी दर्याची पुळण होते तर कधी 'बांबू'चा एक भाग होतो. कोंकणीत बोलत असताना 'खंत' हा शब्द 'डाग' या मराठीतील समानार्थ असलो नपुसकलिंगी शब्द उपयोजिला जातो. आणि मराठीतील 'खत' या शब्दास कोंकणीत 'सारें' (न.पुं.) हा समानार्थ शब्द उपयोजिला जातो, याविषयीची जाणीव ठेवणे आवश्यक आहे.

अशा काही मजेदार गोष्टी ही भाषा शिकताना आपल्याला आढळून येतील. वाक्य रचनेत शब्दांचा एकमेकांशी असलेला संबंध समजून घ्यावा लागेल. या गोष्टींचे आकलन झाल्याने मराठी वाक्याचे कोंकणीकरण करता येईल व कोंकणी वाक्यांचा, शब्दांचा अर्थ कळायला मदत होईल, ज्यायोगे एखाद्या कोंकणी भाषिक माणसाकडे मराठी माणसाला कोंकणीतून संभाषण करणे शक्य होईल.

यासाठी अगदी प्राथमिक स्तरावरील व्याकरण देण्याचा प्रयत्न इथे केला आहे. कोंकणीत काही स्वरांचे उच्चार विशिष्ट पध्दतीने होतात. ती कोंकणीची खासियत आहे. या उच्चारांकडे विशेष लक्ष देणे आवश्यक आहे. हे उच्चार दाखवण्यासाठी वेगळी मात्रा वा चिन्ह नाही. त्यामुळे सतत बोलण्याच्या सरावानेच हे उच्चार शक्य होतील. तसेच पुस्तकाच्या शेवटी काही कोंकणी शब्दार्थ मराठी अर्थासह देण्याचा प्रयत्न केला आहे. त्याच बरोबर कोंकणी-मराठीतले काही निवडक उतारेही दिलेले आहेत, ज्या योगे भाषेचा परिचय व अभ्यास व्यवस्थितपणे करणे एखाद्याला शक्य होईल.

या पुस्तकाची मांडणी करण्यासाठी कोंकणीचे वैथ्याकरणी श्रीयुत सुरेश बोरकार यांचे विशेष मार्गदर्शन झाल, याविषयीची कृतज्ञपणे नोंद करायलाच हवी.

प्रा. प्रियदर्शिनी सुधीर तडकोडकार
प्रा. आशा अशोक मणगतकार

प्रकरण 1 :

लिपी परिचय आणि उच्चार

कोंकणी वर्णमाला मराठी वर्णमालेसारखीच आहे. त्यामुळे मराठीत असलेले 'अ' पासून 'ळ' पर्यंत सर्व वर्ण समान आहेत, आणि त्यांचे उच्चार काही अपवाद सोडल्यास मराठीतल्या प्रमाणेच होतात.
कोंकणी स्वर खालील प्रमाणे :

अ, आ, इ, ई, उ, ऊ, ए, ऐ, ओ, औ

कोंकणीत 'ऋ' हा वर्ण नाही. पण हा स्वर संस्कृत शब्दान्वये येतो. मात्र कोंकणीत या स्वराच्या ऐवजी *'री'* व *'रू'* ही रूपेच प्रचलित आहेत. उदा. 'ऋषी', 'ऋचा', 'ऋतू', 'ऋण' हे शब्द *'रुशी', 'रुचा', 'रुतू'* व *'रीण'* अशा तऱ्हेने लिहितात व उच्चारले जातात.

कोंकणी व्यंजने खालील प्रमाणे :

क्, ख्, ग्, घ्, ङ्
च्, छ्, ज्, झ्, ञ्
ट्, ठ्, ड्, ढ्, ण्
त्, थ्, द्, ध्, न्
प्, फ्, ब्, भ्, म्
य्, र्, ल्, व्, श्, ष्, स्, ह्, ळ्

मराठीत ज्या प्रमाणे व्यजनाच्या आकाराकरिता काना, इकाराकरिता वेलांटी, उकारासाठी ऊकार, मात्रा वापरल्या जातात व बाराखडी बनते तशीच पध्दत कोंकणीतही प्रचलित आहे. त्यासाठी 'क' ची बाराखडी उदाहरणासाठी इथे पाहू :

क, का, कि, की, कु, कू, के, कै, को, कौ, कं

प्रकरण 2 :

संख्या

कोंकणीत 1 ते 100 अंक अक्षरात खालील प्रमाणे लिहिले व उच्चारले जातात.

एक-1	एकवीस-21	एकेचाळीस-41	एकसठ-61	एक्यांयशीं-81
दोन-2	बावीस-22	बेचाळीस-42	बासठ-62	ब्यांयशीं-82
तीन-3	तेवीस-23	त्रेचाळीस-43	त्रेसठ-63	त्र्यांयशीं-83
चार-4	चोवीस-24	चवेचाळीस-44	चवसठ-64	चवद्यांयशीं-84
पांच-5	पंचवीस-25	पंचेचाळीस-45	पांसठ-65	पंच्यांयशीं-85
स-6	सव्वीस-26	शेचाळीस-46	सांसठ-66	शांयशीं-86
सात-7	सत्तावीस-27	सत्तेचाळीस-47	सातसठ-67	सत्यांयशीं-87
आठ-8	अठ्ठावीस-28	अठ्ठेचाळीस-48	आठसठ-68	अठ्ठ्यांयशीं-88
णव-9	एकुणतीस-29	एकुणपन्नास-49	एकुणसत्तर-69	एकुण्णव्वद-89
धा-10	तीस-30	पन्नास-50	सत्तर-70	णव्वद-90
इकरा-11	एकतीस-31	एकावन-51	एक्यात्तर-71	एक्याण्णव-91
बारा-12	बत्तीस-32	बावन-52	ब्यात्तर-72	ब्याणव-92
तेरा-13	तेत्तीस-33	त्रेपन्न-53	त्र्यात्तर-73	त्र्याण्णव-93
चवदा-14	चवतीस-34	चवपन-54	चवद्यात्तर-74	चवद्याण्णव-94
पंदरा-15	पस्तीस-35	पंचावन-55	पंच्यात्तर-75	पंच्याण्णव-95
सोळा-16	छत्तीस-36	छापन्न-56	शात्तर-76	शाण्णव-96
सतरा-17	सात्तीस-37	सत्तावन-57	सत्यात्तर-77	सत्याण्णव-97
अठरा-18	आठ्ठीस-38	अठ्ठावन-58	अठ्ठ्यात्तर-78	अठ्ठ्याण्णव-98
एकुणीस-19	एकुणचाळीस-39	एकुणसाठ-59	एकुणअंयशीं-79	णव्याण्णव-99
वीस-20	चाळीस-40	साठ-60	अंयशीं-80	शंबर-100

प्रकरण 3:

उच्चार

(कोंकणीतल्या काही स्वरांचे उच्चार)

कोंकणीत 'अ' स्वर तीन प्रकारे उच्चारला जातो.

1. *'अ'* चा उच्चार काही ठिकाणी पूर्णपणे केला जातो. पूर्ण उच्चार उदा. *नदर, घर, कडी, कानस, बरप* इत्यादी. वरील *'कानस'* ह्या शब्दात क्+आ, न्+अ व स्+अ यातील पहिल्या दोनांचा उच्चार पूर्णपणे होतो. 'स' चा होत नाही. तर *'घर'* हा शब्द घ्+अ+र्+अ असा बनला आहे. त्यात पहिला वर्णातला 'अ' पूर्णपणे उच्चारला जातो तर दुसऱ्या वर्णातला 'अ' (र्+अ) चा उच्चार केला जात नाही. म्हणून ह्या शब्दाचा उच्चार घर् असा होतो. लिहिताना मात्र तो शब्द *'घर'* असाच लिहिला जातो.

2. 'अ' चा उच्चार काही शब्दात पूर्णपणे केला जात नाही. उदा. *कान, गोड, दीस* या ठिकाणी अन्त्य 'अ' चा उच्चार केला जात नाही.

3. उपान्त्य 'अ' चा उच्चार दीर्घ होतो. उदा. *'पणऽस'*. याठिकाणी 'पणस' हा शब्द प्+अ+ण्+अ+स्+अ असा असून त्यातील 'ण्' तल्या 'अ' चा उच्चार दीर्घ होतो.

4. कोंकणीत स्वरांच्या उच्चारांची काही विशिष्ट पध्दत आहे. त्यामुळे या उच्चारांकडे लक्ष देणे महत्वाचे आहे. अर्थात सततच्या सरावाने व अभ्यासाने ते आत्मसात होईल. तसेच कोंकणीत स्वरांचा उच्चार बदलल्यास त्या शब्दाचा अर्थ बदलतो. 'ए' आणि 'ओ' ह्या स्वरांचे उच्चार मराठीतल्या उच्चाराप्रमाणे असूनही ते वेगळ्या प्रकारे म्हणजे

अर्धचंद्राच्या उच्चाराप्रमाणे उच्चारले जातात.

उदा. *देव-दॅवाक, बेल-बॅलाक, घोव (नवरा)-घॉवाक, ढोल-ढॉलार, चोर - चॉराक* या सर्व वर्णाचे उच्चार सरावानेच समजतात. त्यासाठी प्रत्येकाने प्रयत्न केले पाहिजेत. कोंकणीत 'ए' व 'ओ' या स्वरांचे उच्चार नेहमीच्या उच्चाराबरोबरच एका वेगळ्या प्रकारेही होतो. या उच्चारांचे हे वैशिष्ट्य कोंकणी भाषेचा वेगळेपणा दाखवते. अशा तऱ्हेच्या उच्चारांना कोंकणीत *'उकते'* म्हणजेच मराठीत 'विवृत' उच्चार असे म्हणतात. मात्र हे शब्द लिहिताना नेहमीप्रमाणेच लिहिले जातात. उदा. *'मोल'* म्हणजे किंमत हा शब्द कोंकणीत उच्चारताना *'मॉल'* असा उच्चारला जातो. कारण यातल्या 'मो' मधला 'ओ' हा स्वर विवृत आहे. त्यामुळे हा 'ओ' असे उच्चारताना आपले ओठ उघडावे वा विलग करावे लागतात. तेव्हाच त्याचा उच्चार 'ऑ' असा होईल. त्याचप्रमाणे *'तेल'* हा शब्द कोंकणील *'तॅल'* असा उच्चारला जातो. म्हणजे 'ते' तल्या 'ए'चा उच्चार 'ऍ' असा विवृत करावा लागतो. याचप्रकारे 'ओ' ह्या स्वराचाही उच्चार विवृत होतो. उदा. *'बरोवप'* ह्यातल्या 'ओ' चा उच्चार विवृत करावा लागतो. *हांसोवप, उलोवप, खेळोवप* ह्या शब्दातल्या 'ओ' चा उच्चार विवृतच होतो. म्हणजे त्या 'ओ' चा उच्चार 'ऑव' असा करावा लागतो. 'ए' ह्या स्वराचा उच्चार 'ऍ' असा विवृत करावा. उदा. *'केळें'* ह्या शब्दातल्या 'ए' चा उच्चार 'ऍ' असा केल्याने *'कॅळॅं'* असा विवृत उच्चार ह्या शब्दाचा होईल. त्याचप्रमाणे *खार, सुण* अशा अन्य शब्दांतील 'ए' चा उच्चार विवृत म्हणजे 'ऍं' असाच करावा.

5. कोंकणीत अनुनासिक उच्चार फार महत्वाचे आहेत. हे उच्चार दाखवण्यासाठी अक्षराच्या शीर्षावर एक टिंब (˙) दिले जाते. उदा. 'अ' च्या शीर्षावर टिंब दिल्यास त्याचा अनुनासिक उच्चार 'अं' असा होतो. ह्याच पध्दतीने कोंकणीत *आं, ईं, उं, ऊं, एं, ऐं, ओं, औं, कं,*

चं, टं, तं, पं, यं, रं, लं, वं, शं, सं, हं, ळं यांचेही अशा तऱ्हेचे उच्चार होतात. या अनुस्वारांचा उच्चार कोंकणीत स्पष्टपणे होणे आवश्यक आहे. कारण यातच कोंकणीचे वैशिष्ट्य आहे व तिच्या नादमधुरतेची गोडी यातूनच व्यक्त होते.

6. काही वेळा कोंकणीतल्या अनुस्वारांचा उच्चार परसवर्णाच्या नियमानुसार ङ्, न्, ण्, म् असा होतो. यांना अनुनासिक व्यंजने म्हणतात. उदा. अनुस्वारापुढील वर्ण क्, ख्, ग्, घ् ह्यापैकी कोणताही असल्यास त्या अनुस्वाराचा उच्चार 'ङ्' होतो.

   उदा. *रंग* (रङ्ग), *हांकां* (हांङ्कां) इत्यादि.

   अनुस्वारापुढील वर्ण 'च, छ, ज, झ' वा 'त, थ, द, ध' यापैकी कोणताही असल्यास त्या अनुस्वाराचा उच्चार अनुक्रमे ञ् व न् होतो.

उदा.	*हांचो*	–	हाञ्चो
	तांचो	–	ताञ्चो
	रूंद	–	रून्द
	गंद	–	गन्द

अनुस्वारापुढील वर्ण जर 'ट, ठ, ड, ढ' यापैकी कोणताही असल्यास त्या अनुस्वाराचा उच्चार 'ण्' होतो.

उदा.	*थंडी*	–	थण्डी
	बंडी	–	बण्डी
	हिंड	–	हिण्ड
	दिंडी	–	दिण्डी

अनुस्वारापुढील वर्ण जर 'प, फ, ब, भ' यापैकी कोणतेही असल्यास त्या अनुस्वाराचा उच्चार म् होतो.

उदा.	*पंप*	–	पम्प
	झुंबर	–	झुम्बर
	चंपा	–	चम्पा
	अंबा	–	अम्बा

भारतातील अन्य काही भाषांमध्येही ए, ओ, ऐ, चे विवृत उच्चार आहेत. पण हे उच्चार दाखवण्यासाठी वेगळे चिन्ह मात्र नाही. त्या त्या लोकांप्रमाणे कोंकणी भाषिक लोकांच्याही जिभेवर लहानपणापासून हे उच्चार घोळत असल्याने त्यांना ते ओळखायला शिकवायची गरज भासत नाही. पण मराठी भाषकांना मात्र ते शिकून घेणे महत्वाचे व आवश्यक आहे.

या उच्चारांचा परिचय व्हावा व त्यांचा अभ्यास अधिक व्हावा म्हणून पुढे काही शब्द त्यांच्या कोंकणी उच्चारांसह दिले आहेत. त्याशिवाय हे शब्द वापरून काही वाक्येही सरावासाठी दिली आहेत. भाषा जसजशी आत्मसात होईल तसतशी या विवृत उच्चाराच्या शब्दांची सवय होईल यात शंका नाही.

‘ए’ चे विवृत (उगते) उच्चारी शब्द

उमथे	–	उमथॅ
काडले	–	काडलॅ
खाले	–	खालॅ
गडे	–	गडॅ
गळे	–	गळॅ
गेले	–	गेलॅ
ते	–	तॅ
तेल	–	तॅल
हे	–	हॅ
दोळे	–	दोळॅ
पडले	–	पडलॅ
पळे	–	पळॅ
सुळे	–	सुळॅ
गुळे	–	गुळॅ
पेले	–	पॅलॅ
गबे	–	गबॅ
डबे	–	डबॅ
रेडे	–	रॅडॅ
फेणे	–	फॅणॅ
तिणे	–	तिणॅ
देव	–	दॅव

'एँ' चे विवृत (उगते) उच्चारी शब्द

(अनुनासिक)

केळें	–	कॅळँ
खारें	–	खारँ
खेतें	–	खॅतँ
तवशें	–	तवशँ
तळें	–	तळँ
तांबें	–	तांबँ
दातें	–	दातँ
नुस्तें	–	नुस्तँ
पातें	–	पातँ
पिसोळें	–	पिसोळँ
भुरगें	–	भुरगँ
मानगें	–	मानगँ
वागोळें	–	वागोळँ
वांयगें	–	वांयगँ
सवणें	–	सवणँ
व्हडें	–	व्हडँ
गेळें	–	गॅळँ
मानगें	–	मानगँ
कारातें	–	कारातँ

‘ओ’ चे विवृत उच्चार असलेले काही शब्द

(ओ चा उच्चार ऑ)

अठरावो	–	अठरावॉ
अळशिकावणो	–	अळशिकावणॉ
आखाणो	–	आखाणॉ
आत्मो	–	आत्मॉ
आदलो	–	आदलॉ
उगतो	–	उगतॉ
उफेलो	–	उफॅलॉ
उशिकांडो	–	उशिकांडॉ
कळो	–	कळॉ
कावळो	–	कावळॉ
कुडको	–	कुडकॉ
खिळो	–	खिळॉ
गुंडो	–	गुंडॉ
घराबो	–	घराबॉ
चवथो	–	चवथॉ
जाणटो	–	जाणटॉ
डबो	–	डबॉ
निळो	–	निळॉ
धोलयो	–	धोलयॉ

‘ओ’ चे (ॅं) अनुनासिक विवृत उच्चार

(ओं चा विवृत ओं)

कोंक	–	काँक
कोंड	–	काँण्ड
तोंक	–	ताँक
तोंड	–	ताँड
सोंड	–	साँड
फोंड	–	फाँड

‘ए’ चा विवृत उच्चार

1. केळे कुठे ठेवले आहेस?
   केळें (केळॅ) खंय दवरलां?

2. गोव्यात कालवां नावाचा माशांचा एक प्रकार खातात.
   गोंयां कालवां (कालवाँ) खातात.

3. कसले मासे आणले आहेत आज?
   आयज कसलें (कसलॅ) नुस्तें (नुस्तँ) हाडलां (हाडलाँ)?

4. हे रक्तदान कुणी केले?
   हें (हँ) रक्तदान कोणे केलें (केलँ)?

5. फूल कुणाकडून आणले?
   फूल कोणाकडल्यान हाडलें (हाडलँ)?

6. किती भुंकत होती कुत्री?
   सुणे (सुणँ) सारकें भोंकताले.

7. पाणी सोसवेनासे गरम झाले आहे.
   उदक सोसूंक जायना इतलें (इतलँ) हून जालां.

8. मूल मातीत खेळू लागले.
   भुरगें (भुरगँ) मातयेंत खेळूंक लागलें (लागलँ).

9. आजोबांचा चष्मा काल कुठेतरी हरवला.
आज्याचें (आज्याचँ) वक्ल काल खंयतरी शॅणलें (शेणलँ).

10. शूऽ! ती खुर्ची हालवू नकोस.
शूऽ! तें (तँ) कदॅल हालोवं नाका.

11. गोव्याचे संगीत ऐकायला फार गोड लागते.
गोंयचें (गोंयचँ) संगीत आयकूंक भौच गोड!

12. ती होडी कालपासून किनाऱ्यावरच आहे.
तें (तँ) व्हडें (व्हडँ) कालसावन तडीकच आसा.

13. घळीतील आंब्याची झाडे कुणी कापली?
गाळींतली आंब्याची झाडां कोणें (कॉणँ) कापलीं? गाळींतले आंबे (आंबॅ) कोणे कापले?

14. रसना गाडीखाली कशी आली?
रसना गाडयेपोंदा कशें (कशँ) पडलें (पडलँ)?

15. महेशाचे नाक सुजलेलेच होते.
महेशाचें (महेशाचँ) नाक सुजिल्लेंच (सुजिल्लँच) आसलें (आसलँ).

16. मला पसायदान द्यावे.
म्हाका पसायदान दिवचें (दिवचँ).

17. पक्षी क्षितीजाकडे गेला.
शेवणें (शेवणँ) मळबाचे धारेर गेलें (गेलँ).

18. त्यांनी रात्रीचेच पळून जाण्याचे ठरविले.
तांणी रातयांच फुज्यो मारपाचें थारायलें (थारायलँ).

19. पीन कुठे ठेवली?
लीग खंय दवरलें (दवरलँ)?

20. माझे पेन कालच हरवले.
म्हजें (म्हजॅ) पेन (पॅन) कालच शेणलें (शेणलँ).

‘ओ’ स्वराचा कोंकणीतला विवृत (उगतो) उच्चार दाखवणारी वाक्ये

1. तो आला का?
   तो आयलो ? (आयलॉ तॉ)

2. हो. आला.
   हय. आयलो (आयलॉ).

3. भोपळा कुठे ठेवला आहेस?
   दुदी खंय दवरला?

4. कालच मामा घरी गेला.
   मामा कालूच घरा गेलो (गेलॉ).

5. आंबा खाल्लास काय?
   आंबो खाल्लो? (आंबॉ खाल्लॉ?)

6. होय, खाल्ला.
   हय, खालो. (खालॉ)

7. कुत्रा कधी मेला?
   सुणो (सुणॉ) केन्ना मॅलॉ?

8. अध्यक्ष कधी येणार?
   अध्यक्ष केन्ना येतलो? (येतलॉ)

9. तुझ्या साडीचा निळा रंग मला फार आवडतो.
तुजे साडयेचो (साडयेचॉ) निळो (निळॉ) कोर म्हाका भौच आवडटा.

10. झाडांच्या पानांचा हिरवा रंग आता गडद व्हायला लागलाय.
रूखावळीच्या पानांचो (पानांचॉ) पांचवो (पांचवॉ) रंग आतांच गाट जावपाक लागलो (लागलॉ).

11. 'ऋग्वेद' कुणी रचला?
'ऋग्वेद' कोणे रचलो? (रचलॉ) ?

12. इथला भिकारी कुठे गेला?
हांगासल्लो भिकारी खंय गेलो (गेलॉ) ?

13. रानात कोल्हा रहात होता.
रानांत कोलो (कोलॉ) रावतालो (रावतालॉ).

14. आमच्या अंगणात शिमग्याचे मंडळ नाचून गेले.
आमच्या आंगणांत शिगम्याचो (शिगम्याचॉ) मेळ नाचून गेलो (गेलॉ).

15. 'ज्ञानेश्वरी'चा आजच्या काळाशी संबंध कसा लावावा बरे?
'ज्ञानेश्वरी'चो (ज्ञानेश्वरीचॉ) आयच्या काळाकडेन संबंद कसो (कसॉ) लावचो?

16. ही फुलदाणी कुणी फोडली?
हो (हॉ) व्हाज कोणें फोडलो (फोडलॉ)?

17. ह्या पुस्तकाची किंमत काय?
ह्या पुस्तकाचें मोल (मॉल) कितलें ?

18. त्याच्या हातातून पतंगाचा दोर सुटला.
पतंगाचें (पतंगाचँ) सूत ताच्या हातांतल्यान सुटलें (सुटलँ).

19. हा हार कुठे करून घेतला होता?
हो (हॉ) हार खंय करून घेतिल्लो (घेतिल्लॉ)?

20. ज्ञानदेवांना अगदी बालपणीच साक्षात्कार झाला होता.
ज्ञानदेवांक साप्प भुरगेपणांतच दिश्टावो जाल्लो (जाल्लॉ).

21. कबुतर खिडकीच्या तावदानावर बसले होते.
पारवो (पारवॉ) जनेलाच्या दारार बशिल्लो (बशिल्लॉ).

22. मुलांना त्यांच्या भाषणाचा कंटाळा आला होता.
भुरग्यांक तांच्या भाशणाचो (भाशणाचॉ) वाज आयिल्लो (आयिल्लॉ).

23. तिने आपल्या दाराचा पडदा बदलला.
तिणें आपणाल्या दाराचो (दाराचॉ) पड्डो बदल्लो (बदल्लॉ).

24. व्याख्यानात किती वेळ गेला ते समजलेच नाही.
व्याख्यानात कितलो (कितलॉ) वेळ गेलो (गेलॉ) तें कळ्ळेंच ना.

25. तुमचा मोबाईल वाजतोय वाटतं.
तुमचो (तुमचॉ) मोबायल वाजतासो (वाजतासॉ) दिसता.

प्रकरण 4 :

I
कुठे - *खंय*

1. बस कुठे थांबेल?
   बस खंय थांबतली?

2. तुम्ही कुठे जाता?
   तुमी खंय वतात?

3. तुम्ही (स्त्री - पुरूषांसह) कुठे निघालात?
   तुमी खंय चल्लीं ?

4. तुम्ही (फक्त पुरूषांसह) कुठे निघालात?
   तुमी खंय चल्ले?

5. कोलव्याला जाण्यासाठी बस कुठे मिळेल?
   कोलंव्यां वचपाक बस खंय मेळटली?

6. देवळात कोणत्या वाटेने गेले पाहिजे?
   देवळांत खंयचे वाटेन वचपाचें?

7. आम्हाला आमसोलं कुठं मिळतील?
   आमकां सोलां खंय मेळटलीं?

8. मुंबयचे बशीचें रिझर्वेशन खंय करप?
   मुंबईच्या बसचे रिझर्वेशन कुठे करायचे?

9. फोंडा तालुक्यात देवळे कुठे कठे आहे?
   फोंडा म्हालांत देवळां खंय खंय आसात?

10. ब्रागांझा हॉलकड जायचे झाल्यास सिटी बसने कुठे उतरायचे?
ब्रागांझा हॉलांकडेन वचपाचें जाल्यार सिटी बशींतल्यान खंयच्या स्टॉपार देंवपाचें?

11. तुम्हाला नक्की कुठे वेदना होताहेत?
तुमकां जूस्त खंय दखता?

12. रेल्वे आरक्षणाची / रिझर्वेशनाची खिडकी कुठल्या प्लॅटफॉर्मवर आहे?
रेल्वे रिझर्वेशनाचें जनेल खंयच्या प्लॅटफॉर्माचेर आसा?

13. तुम्ही कोंकणी कुठे शिकलात?
तुमी कोंकणी खंय शिकले?

14. इथे चांगले मार्केट कुठे आहे? आम्हाला इथल्या काही चांगल्या गोष्टी न्यायच्या आहेत.
हांगा बरो बाजार खंय आसा? हांगासल्ल्यो कांय बऱ्यो वस्तू आमकां व्हरच्यो आसात.

15. इथे अमसोले, ओटंबाची सोले, फणसपोळी, तळलेले गरे वगैरे वस्तू चांगल्या मिळतात ना? कुठे मिळतील त्या?
हांगां सोलां, वटमाचीं सोलां, साटां, तळलेले गरे बी बरेऽ मेळटात न्हय? खंय मेळत हें सगळें?

16. गोव्यात म्हापसा, मडगाव, फोंडा येथे चांगल्या मंडी आहेत. तिथे तुम्हाला चांगल्या व स्वस्त वस्तू मिळतील.
गोंयां म्हापश्यां, मडगांवां, फोंड्या बरे बाजार भरतात. थंय तुमकां बरे आनी सवाय जिन्नस मेळटले.

17. हे डॉक्टर आम्हाला कुठे भेटतील?
हो दोतोर आमकां खंय मेळटलो?

प्रकरण 5 :

II

कशें - कसे ;

कित्याक - कशाला

1. तुम्ही (स्त्री पुरूषांसह) कसे जाल?
   तुमी कशीं वतलीं?

2. आंबा कसा डझन आहे?
   आंबो कसो डूज? / आंबो कसो डझन दिला?

3. तुझी प्रकृती आता कशी आहे?
   तुजी भलायकी आतां कशी आसा?

4. तू कसा आहेस?
   तूं कसो आसा?

5. तू हे सामान घेऊन कशासाठी चालला आहेस?
   तूं हें सामान घेवन कित्याखातीर वता?

6. हा फॉर्म कसा भरायचा?
   हो फॉर्म कसो भरप?

7. ह्या प्रश्नाचं उत्तर कसं द्यायचं?
   ह्या प्रस्नाची जाप कशी दिवप?

8. तुम्ही एवढ्या लगबगीने कशाला जाता?
तुमी इतले ताकतिकेन कित्याक वतांत?

9. तुम्ही एवढी काळजी कशाला करता?
तुमी इतलो हुस्को कित्याक करतात?

10. तू आज शाळेतून घरी लवकर कशाला आलास?
तूं आयज शाळेंतल्यान घरा बेगीन कित्याक आयलो?

11. तिचे वडील कशाने आजारी आहेत?
तिच्या बापायक कसलें दुयेंस जालां? तिचो बापूय कित्यान वायटकार जाला?

12. ते मूल कशासाठी रडतेय?
तें भुरगें कित्याक रडटा ?

13. तुम्हाला एवढे विद्यार्थी कुठून मिळालेत?
तुमकां इतले शिकपी कशे मेळ्ळे?

14. नारळाचे रोप लावण्यासाठी खड्डा कुठे खणू?
कवाथो लावपाक फोणकुल खंय मारूं?

III

काय - *कितें / दें ;*

किती - *कितली, कितलें, कितलो*

1. आता काय करूया?
   आतां कितें करूंया?

2. आपले / तुझे वय किती?
   तुमची / तुजी पिराय कितली?
   तुमकां / तुका वर्सां कितलीं?

3. किती वाजले हो तुमच्या घड्याळांत?
   तुमच्या घडयाळींत कितलीं वरां जालीं?

4. ह्या वेळी आपण इथे काय करता?
   तुमी ह्या वेळार हांगा कितें करतात?

5. तुम्ही ह्या ठिकाणाहून काय खरेदी कराल?
   तुमी हे सुवातीवेल्यान कितें विकत घेतलीं?

6. तुम्ही त्यांना काय सांगितलं होतं?
   तुमी तांकां कितें सांगिल्लें?

7. तिकडे काय घडले आहे?
   थंय कितें जालां?

8. तुम्ही मला का अडवलेत?
तुमी म्हाका कित्याक आडायलें?

9. तुम्हाला काय हवे आहे?
तुमका कितें जाय?

10. तुम्ही किती वर्षापासून गोव्यात आहात?
तुमी केन्नासावन गोंयांत आसात?

11. उद्या तू काय करणार आहेस?
फाल्यां तूं कितें करतलो?

12. मी तुला किती पैसे देऊ?
हांव तुका कितले पयशे दिवं?

13. तुम्ही आम्हाला काय सांगू इच्छिता?
तुमी आमकां कितें सांगपाक सोदतात?

14. तुम्ही इथे किती दिवस राहणार आहात?
तुमी हांगा कितले दीस रावतले?

15. किती वाजले?
वरां कितलीं जालीं? / कितलीं वरां जालीं?

16. तुला किती भावंडे आहेत?
तुका भावडां कितलीं? / तुमी भावडां कितलीं?

प्रकरण 7 :

IV

कोण - *कोण*

कुणाला - *कोणाक*

1. ती कोण आहे? ती माझी मावशी.
   ती कोण? ती म्हजी मावशी.

2. हे फळ कसले आहे?
   हें फळ कसलें?

3. ह्या फळाचा उपयोग कुणाला होतो?
   ह्या फळाचो उपेग कोणाक?

4. डॉक्टरानी तुला कोणते औषध दिले?
   दोतोरान तुका कसलें वखद दिलां?

5. आपल्याला कुणाला भेटायचे आहे?
   तुमकां कोणाक मेळपाचें आसा?/ तुमी कोणाक मेळूंक सोदतात?

6. तुम्ही कोणता रंग पसंत कराल?
   तुमकां खंयचो कोर (कॉर) आवडटलो?
   तुमकां खंयचो कोर (कॉर) मानवतलो?

7. त्या ऑफिसमध्ये कोणाला भेटायचे?
   त्या ऑफिसांत कोणाक मेळप?

8. आईने सांगितलेल्या वस्तू कोणाकडून घेऊ?
आईन सांगिल्ल्यो वस्तू कोणाकडसून घेवं?

9. हे तिकीट कोणाला दाखवू?
ही तिकेट कोणाक दाखोवं?

10. तुम्ही कोणाला विचारून आत आलात?
तुमी कोणाक विचारून भितर सरले?

11. दरवाजा जवळ कोण आहे?
कोण थंय दाराकडेन?

12. आजच्या सभेत बोलणारे वक्ते कोण आहेत?
आयचे सभेंतले उलोवपी कोण?

13. हे कुणाचे चप्पल?
हें जोतें कोणाचें / हें जोतें कोणालें?

14. त्या मुलीचा पालक कोण?
ते चलयेचो पालक कोण?

प्रकरण 8 :

विचारपूस - *वासपूस*

1. कसं काय? ठीक आहे ना?
   कितें म्हणटा? बरे आसात मूं?

2. देवाच्या कृपेने ठीक चाललंयं.
   बरें चलला देवा दयेन.

3. समाधानाची गोष्ट आहे. आपण काय घेणार? चंहा, कॉफी की सरबत?
   आयकून बरें दिसलें. तुमी कितें घेतले? च्या, कॉफी वो सरबत?

4. माफ करा. मी चहा, कॉफी वगैरे पीत नाही.
   देव बरें करूं. हांव च्या, कॉफी कांयच पियेना.

5. मला चहा चालेल.
   म्हाका च्या दिल्यार जाता.

6. मी आता गेल्यास चालेल का?
   हांव आतां वचूं?

7. हा कुठे चालला?
   हो खंय वता?

8. ही घरी यायची वेळ का?
   हो वेळ घरा येवपाचो?

9. तुला हा पत्ता ठावूक आहे काय?
तुका हो नामो खबर आसा व्हय? / तूं हो नामो जाणा व्हय?

10. आज वार कोणता? गुरूवार की शुक्रवार?
आयज दीस खंयचो ? बिरेस्तार काय शुक्रार?

11. मी ही द्राक्षे खाऊ काय?
हांव हीं द्राक्षां (दाखो) खावं?

12. आज तुम्ही हॉस्पीटलांत जाणार नाही काय?
आयज तुमी ऑश्पीतलांत वचपाचे नात?

13. कारण, माझा मित्र शेवटी वारलाच.
कारण म्हजो इश्ट निमणेकडेन भायर पडलोच.

14. मग आज घराबाहेरही जाणार नाही की काय?
म्हळ्यार आयज घराभायरय सरचे नात तर?

15. तसे नाही काही, आपण सर्वजण समुद्र किनाऱ्यावर जाणार आहोत.
तशें कांय ना, आमी सगळीं आयज-वेळेर वतलीं.

प्रकरण 9 :

वाहन, रस्ता - *वाहन, रस्तो*

1. अहो! ऑटो खाली आहे का?
   आरे! रिक्षा रिती आसा ?
   एँ! रिक्षा वचपाची रे?

2. किती माणसे बसू शकतील तुमच्या गाडीत? स्टेशनवर जायचंय.
   कितल्या जाणांक बसूंक मेळटा तुजे गाडयेंत? स्टेशनाचेर वचपाक जाय.

3. किती पैसे झाले? सामानाचेही 20 रूपये?
   कितले पयशे जाले? सामानाकय 20 रुपया?

4. गोवा पहायचाय. किती पैसे घ्याल?
   गोंय पळोवपाक जाय. कितले घेतलो?

5. गोवा कोंकणी अकादमीकडे जाण्याचा रस्ता माहित आहे का?
   गोवा कोंकणी अकादेमीकडेन वचपाचो मार्ग जाणा व्हय?

6. मला रवींद्र भवनाचा रस्ता दाखवाल का?
   म्हाका रवींद्र भवनाची वाट दाखयशात?

7. हो अवश्य. इथून पुढे जाऊन बाजूने वळा. तिथे उजव्या हाताला एक चॅपेल लागेल. तिथूनच सरळ पुढे दिसणारी इमारत रवींद्र भवनाची.
   बरे भशेन! हांगासल्ल्यान मुखार वचून दावेवटेन सरात. थंय उजव्या हाताक एक कपेल दिसतलें. थंयच्यानच नीट मुखार दिसता तेंच रवींद्र भवन.

प्रकरण 10 :

बाजार - *बाजार*

1. ह्या बाजाराचे / मंडईचे नांव काय आहे?
   ह्या बाजाराचें नांव कितें?

2. ही म्हापशातील शुक्रवारची मंडी आहे.
   हो म्हापशेंचो शुक्राराचो बाजार.

3. इथं कसली खास वस्तू मिळते?
   हांगा खाशेली वस्त कसली मेळटा?

4. इथलं अळसांदे नांवाचं स्थानिक कडधान्य सुप्रसिध्द आहे. इथे मैंडोळी केळीही विकत मिळतील. शिवाय मातीच्या वस्तू, हस्तशिल्प, खारवलेली मासळी, आमसुले ही चांगली असतात.
   हांगासल्ले अळसांदे सामके फामाद. हांगा मैंडोळीं केळीय मेळटलीं. ते भायर मातयेच्यो वस्तू, हातान केल्ल्यो वस्तू, खारें, सोलांय बी हांगा बरीं मेळटात.

5. ह्या दागिन्याची पावती द्या. सोन्याचा भाव काय झालाय?
   हे वस्तींची पावती दियात. भांगर कशें पवन जालां?

6. दादा, दुकान आता बंद होणार आहे का?
   पात्रांव, पसरो आता बंद जातलो?

7. नाही हो. आमचे दुकान रात्री 7.30 पर्यत खुलं असतं.
   ना बाब! आमचो पसरो रातच्या 7.30 मेरेन उगतोच आसता.

8. या बटव्याचा भाव तुम्ही जादाच लावलेला दिसतोय: मला 125 पर्यंत देत असाल तर चार घेऊन जाईन.
ह्या बोटव्याचो दर तुमी चडच लायला काय दिसता. म्हाका सवायश्यान एक दिता जाल्यार चार घेतां.

9. बाई! आत्तापर्यंत 150 नच विकलेत. पण तुम्हाला 130 ला देईन.
बाय! आतां मेरेन देडशानच-विकल्यात. पूण तुका म्हूण 130 न दिन!

10. इथल्या स्थानिक लोकांनी बनवलेल्या वस्तू आहेत काय?
हांगास्ल्या थळाव्या लोकांनी तयार केल्ल्यो वस्तू आसात व्हय?

11. आज बाजारांत अळंबी भरपूर दिसतात.
आयज बाजारांत अळमी मात भरपूर आयल्यात.

12. एवढं असूनही स्वस्त नाही.
इतलें आसूनय सवाय नात.

13. इथल्या बाजारांत बांगड्या घालणारे कुठे बसतात हो?
हांगाच्या बाजारांत कांसार खंय बसतात?

14. परवां ह्यांनी बाजारातून चांगले पिवळे धमक केवडे आणले होते.
पयर हांणी / आमगेल्यांनी बाजारांतल्यान सामको हळ्डुवोच हातो *कवासो हाडिल्लो.*

प्रकरण 11 :

शिंप्याचे दुकान - *आल्फियादाचें दुकान*

1. काय शिवायचें आहे साहेब?
   बाब/ पात्रांव कितें शिवपाचें आसा?

2. मला एक शर्ट आणि पायजमा शिवायचाय. मापे घ्या.
   म्हाका एक शर्ट आनी पिजाम शिवपाची आसा. जोखां काड.

3. शर्टाची कॉलर जास्ती मोठी ठेवू नका.
   शर्टाची कॉलर चड व्हड धरूं नाका !

4. ही मापाची पॅण्ट कंबरेवर जरा घट्ट होते, अन उंचीला कमी आहे.
   ही जोखाची पॅण्ट कमरार मातशी घट्ट जाता आनी लांबायेन मोटवी आसा.

5. शर्टाची शिलाई केवढी घेतात इथे? सूट केवढ्या किंमतीत शिवता तुम्ही?
   शर्टाची शिलाय कितली? (वा शर्टाची फेती कितली?)
   तुमी सूट /फात कितले भितर शिंवून दितात? (सुटाक कितले पयशे?)

6. पॅण्टीला 130 रूपये आणि सूट दोन हजार.
   पॅण्टीक 130 रुपया आनी सुटाक दोन हजार.

7. कधी मिळतील कपडे? गुरूवारच्या आधी मिळतील ना?
   कपडे केन्ना मेळटले? बिरेस्ताराच्या आदी मेळत मूं?

8. एका सलवार कमीजला किती मीटर कापड लागेल?
एका सलवार कमिजाक कपडो कितलो मिटर लागता?

9. तुमच्या उंची प्रमाणे साडेचार मीटर लागेल.
तुमचे लांबायेक साडेचार मिटर पुरो.

10. माझ्या शर्टाला दोन काजां करून बटणं लावायला हवीत.
म्हज्या शर्टाक दोन काजां करूंन बुतांव लावपाक जाय.

11. तुमच्या दुकानात कपड्याना रफू करून मिळेल काय?
तुमचेकडेन कपडे रफ् करून मेळत?

12. हा शर्ट न पॅण्ट आता वापरता येतील.
हो शर्ट आनी पॅण्ट आतां वापरूंक जातलीं.

13. लहान बाळाचे कपडे शिवून द्यायला किती दिवस घ्याल?
माणकुल्या भुरग्याचे कपडे/मुस्तायकी शिवून दिवपाक कितले दीस लागतीत?

संकीर्ण वाक्यां

1. असे वागताना तुम्हाला भीड-मुर्वत काहीच कशी वाटत नाही?
अशे वागताना तुमी मात भीड-मुर्वत कशी दवरिना?

2. माणसाने नेहमीच नम्रतेने हाक द्यायला हवी.
मनशान सदांच नमळकायेन हटकुवपाक जाय.

3. उगाचच आवाज कशाला वाढवता, साधे सुधे बोलतानाही?
ओग्गी आवाज कित्याक चडयता, साद्यासुद्या उोवण्यांतय?

प्रकरण 12 :

उपहारगृह - *खानावळ*

1. रविवारी लोक बाहेर जातात काय?
   आयतारा लोक भायर वतात?

2. हो. सुट्टीच्या दिवशी त्यांना बाहेर जायला आवडते.
   हय. सुटयेच्या दिसा तांकां भायर वचपाक मानवता.

3. इथे एकही टेबल खाली नाही. मला तर कडकडून भूक लागलीय.
   हांगां एकय मेज रितें ना. म्हाका सामकी सणसणीत भूक लागल्या.

4. तुम्ही ए.सी. केबीनमध्ये चला ना.
   तुमी ए. सी. केबीनांत वचात.

5. अहो मला तहान लागलीय. पाणी द्या ना थोडं.
   ए! म्हाका तान लागल्या. इल्लें उदक दिता?

6. इथं खायला काय मिळतंय. गोव्याची खासीयत काय आहे?
   हांगा खावपाक कितें मेळटा?
   हांगां खावपाक कितें आसा? गोंयचें खाशेलेपण कितें ?

7. पातळ रश्शाचो भाजी आनी पाव. नाही तर मिरची भजी किंवा बटाटेवडा साहेब!
   पातळ भाजी आनी उंडो (पाव) ना जाल्यार मिरची आनी बटाटवडो पात्रांव!

8. चहा किती गार आहे. मला दुसरा चहा आण आनी थोडी साखर सुध्दा.
   च्या कितली थंड. म्हाका दुसरी च्या हाड. आनी इल्ली साखरय.

9. जेवणाची थाळी कशी? रात्रीचं जेवण किती वाजेपर्यंत असते?
जेवणाचे / थाळयेचे कितले? रातचें जेवण केन्ना मेरेन मेळटा?

10. शाकाहारी प्लेटला किती पैसे? मांसाहारी जेवणही इथेच मिळेल काय?
शिवराक जेवणाचे कितले पयशे? नुस्त्याचेंय जेवण हांगाच मेळटा?

11. माशांच्या पदार्थांत खास गोव्याचा पदार्थ कोणता?
नुस्त्याच्या जिनसांत खासां गोंयचो असो जिनस खंयचो?

12. बांगड्यांची उड्डामेथी हा पदाथ खास गोवनच आहे.
बांगड्यांची हुड्डमेथी हो गोंयचो खाशेलो जिनस.

13. थाळीत चपाती मिळते का नुसता भातच? पुलाव नकोय मला.
थाळयेंत चपाती मेळटा काय फक्त शीत? पुलाव नाका म्हाका.

14. चपाती बरोबर भाजी आनी चांगल्या दह्याची एक वाटी आण.
चपाते वांगडा भाजी आनी करकरीत धंयाची एक वाटी हाड.

15. अंड्याचे ऑम्लेट आणि ब्रेडबरोबर थोडं लोणो किंवा लोणचं मिळेल का?
तांतयाची ऑम्लेट आनी पावावांगडा इल्लें लोणी वा लोणचें मेळत?

16. तुम्हाला आंब्याचे लोणच हवे की लिंबाचे लोणचे चालेल?
तुमकां आंम्याचें लोणचें जाय काय लिंबाचें?

17. ह्या हॉटेलात स्वच्छता आहे. टापटीपपणा आहे. शिस्त आहे. छान आहे हे हॉटेल. दुसऱ्यावेळी यायला आवडेल मला.
हांगां नितळसाणय आसा. टापटीपपणा आसा. शिस्त आसा. बरें दिसलें हें हॉटेल. दुसरे फावटीय हांगां येवपाक मानवतलें.

18. इथे शाकाहारी जेवणासाठी कोणते चांगले हॉटेल आहे?
हांगां शिवराक जेवणाखातीर खंयचें बरें हॉटेल आसा?

19. तशी चांगली हॉटेलं खूप आहेत. पण चांगलं न स्वच्छ शाकाहारी जेवण उडपी हॉटेलांत घ्या.
तशीं आसात खूब बरीं हॉटेलां. 'पूण बरें आनी नितळ शिवराक जेवण जेवतले जाल्यार उडप्याच्या हॉटेलांनी वचात.

20. खास गोमंतकिय पध्दतीच्या जेवणात काय असते? कुठं मिळेल ते आम्हाला?
खास गोंयचे पध्दतीचे जेवणांत कितें आसता? खंय मेळत तें आमकां?

21. माशांची आमटी, भात, 'तळलेले मासे आणि आमसूलाची कडी.
नुस्त्याचें हुमण, शीत, तळिल्लें नुस्तें आनी सोलां कडी.

22. मला माडाची नीरा घातलेला पाव हवा आहे.
म्हाका सूर घातिल्लो उंडो जाय.

23. इथे काजुची दारू मिळेल काय?
हांगा काजुची फेणी मेळत?

24. आम्ही मद्ये विकत नाही.
आमी सोरो विकीनात.

25. मद्ये/दारु मुळे प्रकृती बिघडते.
सोऱ्यान भलायकी इबाडटा.

प्रकरण 13 :

रेल्वे स्टेशन/प्रवास - *रेल्वे स्टेशन/भोंवडी*

1. मडगांवचे रेल्वे स्टेशन फोंड्याहून किती दूर आहे?
   मडगांवचे स्टेशन फोंड्यासावन कितलें पयस आसा?

2. जास्त नाही. असेल फक्त 12-13 कि.मी..
   चड ना. फकत 12-13 कि.मी. आसत.

3. मला तिथूनच गाडी पकडायची आहे.
   म्हाका थंयच्यानच गाडी धरपाची आसा.

4. तिथे जायला किती पैसे लागतील?
   थंय वचपाक पयशे कितले लागतले?

5. हमाल! माझं सामान गाडीत चढवायचं आहे.
   ए हमाल! म्हगेलें सामान गाडयेंत चडोवपाचें आसा.

6. गोवा एक्सप्रेसने जायचंय. गाडी प्लॅटफॉर्मवंर आली ना?
   गोवा एक्सप्रेसीन वचपाचें आसा. आयली गाडी प्लॅटफॉर्माचेर?

7. गाडी दीड तास लेट आहे आणि ती प्लॅटफॉर्म नं. 5 वर येईल.
   गाडी देडवर लेट आसा आनी ती प्लॅटफॉर्म नं. 5 चेर येतली.

8. अहो! निजामुद्दीनचे दुसऱ्या वर्गाचे तिकीट द्या ना.
   पात्रांव! निजामुद्दीनीचें दुसऱ्या वर्गाचें तिकीट दियात पळोवया.

9. जरा थांबा! मला कंप्युटरवर रिझर्वेशन तक्ता बघू द्या.
मातसो राव! कंप्युटराचेर रिझर्वेशन तकटो पळयतां.

10. सॉरी. तुम्हाला हव्या त्या तारखेचे रिझर्वेशन मिळणार नाही.
सॉरी. तुमकां जाय ते तारखेचें रिझर्वेशन मेळचें ना.

11. तसं असेल तर त्याच्या पुढच्या आठवड्यातली दोन नॉन ए.सी. ची तिकीटं चालतील. किती पैसे द्यावे लागतील?
तशें जाल्यार ताच्या मुखावेल्या सप्तकांतली दोन नॉन ए.सी. तिकेटी दिल्यार जाता. कितले पयशे दिवंचे पडटले?

12. वेटींग रूम कुठे आहे?
वेटींग रूम खंय आसा?

प्रकरण 14 :

हॉटेल, निवास पर्यटन व सांस्कृतिक चौकशी
हॉटेल, राबितो, पर्यटन आनी सांस्कृतीक चौकशी

1. आपण ह्या हॉटेलाचे मॅनेजर का? इथे एका रात्रीपुरती रहायला एक खोली मिळेल का?
   तुमी ह्या हॉटेलाचे मॅनेजर? हांगां एके राती खातीर कूड मेळत?

2. आपल्याला कसली रूम हवी? सिंगल, डबल, एसी, नॉन एसी?
   तुमकां कसलो रूम जाय? सिंगल, डबल, एसी, नॉन एसी?

3. अरे! मला ही तळमजल्यावरची खोली नको. तिथे 'प्रायवसी' नसते.
   म्हाका ही तळमजल्यावेली कूड नाका. थंय 'प्रायवसी' नासता.

4. मला कुणाचा फोन आल्यास माझ्या खोलीत द्याल ना?
   म्हाका कोणाचोय फोन आयल्यार म्हजे कुडींत दियशात न्हय?

5. मी संध्याकाळी बाहेर जातोय. ही चावी ठेवा. माझा मुलगा संध्याकाळी येईल. त्याच्यापाशी ती दिल्यास चालेल.
   हांव भायर सरता. ही चावी दवरात. म्हजो चलो सांजे येतलो तेन्ना ताचेकडेन ती दिल्यार जाता.

6. आम्ही उद्या आठ वाजता खोली सोडणार आहोत आम्हाला सहा वाजता उठवाल ना? सात वाजता चहा वर खोलीतच पाठवल्यास चालेल.
   फाल्यां आमी आठ वरांचेर रूम सोडटलीं. आमकां स वरांचेर उठयशात? च्या सात वरांचेर कुडींतच धाडल्यार पुरो.

7. मला हे हॉटेल खूब आवडल. मी पूर्वीही इथेच राहिले होते.
   म्हाका हें हॉटेल खूब्ब आवडलें. हांव आदींय हांगाच राविल्लीं.

8. गोव्यात काय पाहण्यासारखं आहे? इथे गोवा पाहण्यासाठी 'गोवा दर्शन' वगैरे पॅकेज टूर्स आहेत का?
गोयांत कितें पळोवपासारकें आसा? हांगा 'गोंय दर्शन' बी अशे कितें पॅकेज टूर्स आसात?

9. इथे फोंडा तालुक्यात बघण्यासारखी देवळे आहेत. शिवाय उत्तर गोवा व दक्षिण गोवा दोन्ही ठिकाणी चांगले समुद्रकिनारे आहेत.
हांगां फोंड्या तालुक्यांत पळोवपासारकीं देवळां आसात. तेभायर उत्तर गोंय आनी दक्षिण गोंयात बऱ्यो दर्या वेळो आसात.

10. इथे शिमगा कधी खेळतात? त्याला शिमगाच म्हणतात काय?
हांगां शिगमो केन्ना जाता? ताका शिगमोच म्हणटात?

11. इथे फाल्गुन महिन्यांत जो शिमगा खेळतात त्याला कोंकणीत 'शिगमो' असे म्हणतात.
हांगां फाल्गुन म्हयन्यांत 'शिगमो' खेळटात ताका कोंकणींत शिगमो अशें म्हणटात.

12. गोव्यात दिवाळी सणाचे स्वरूप कसे आहे?
गोंयच्या दिवाळी परबेचें स्वरूप कशें आसा?

13. गोव्यातील दिवाळो सणाचे दोन प्रकार आहेत.
गोंयच्या दिवाळी परबेचे दोन प्रकार आसात.

14. कोणते बरे?
खंयचे ते?

15. गोव्यातील तळशी लग्नाच्या सणा 'व्हडली दिवाळी' असे संबोधतात तर नरक चर्तुर्थीला 'धाकली दिवाळी'!
गोयांतल्या तुळशी लग्नाचे परबेक 'व्हडली दिवाळी' अशें म्हणटात जाल्यार नरक चतुर्थीक 'धाकली दिवाळी'!

प्रकरण 15 :

न्हाव्याचे दुकान - *म्हाल्याचो शाप*

1. हजामतीचे किती पैसे द्यावे लागतील?
   केंस मारूंक कितले पैशे दिवचे लागतले?

2. माझे केस कापायचेत. दाढीपण केल्यास चालेल.
   म्हजे केंस मारूंक जाय. खाडय केल्यार चलता.

3. तुम्हाला तर टक्कल पडले आहे, कुठले केस कापू?
   तुमकां तर खरड पडलां, खंयचे केंस कापू?

4. ह्या मुलाचे केस अगदी बारीक कापा बरे! मशीनने मात्र नको.
   ह्या भुरग्याचे केंस सामके बारीक कर. मशीनान मात नाका.

5. केस कापल्यानंतर जरा डोक्याला मालिश करून द्याल ना.
   केस मारतकच मातशें तकलेक मालिश करशीत मूं?

6. माझ्या मिशीचा कट जरा नीटपणे करून द्या.
   म्हज्यो मिश्यो मातश्यो सारक्यो करून दी.

7. दाढी करताना बोथट वस्तरा वापरू नका. गाल चुरचुरतात त्याने.
   खाड काडटना धार नाशिल्लो वाखर नाका. ताणें गाल चुरचुरतात.

8. माझ्या केसांना जरा 'यू' आकार दिल्यास ते बरे दिसतील ना?
   म्हजे केंस 'यू' शेपीन कापल्यार बरे दिसतले न्हय?

प्रकरण 16 :

धोबी - *मडवळ*

1. कपडे धुण्याचे दर काय आहेत?
   कपडे धुवपाक कितले घेतात?

2. धुवायला दिलेले कपडे किती दिवसांनी परत मिळतात?
   धुवपाक दिल्ले कपडे कितल्या दिसांनी परतून मेळटात?

3. आज दिल्यास चौथ्या दिवशी मिळतील. धुतलेले कपडे आणल्यास लगेच इस्त्री करून देऊ.
   आयज दिल्यार चवथ्या दिसा मेळटले. धुल्ले कपडे हाडल्यार रोखडेच फेर्र मारून दिता.

4. तुम्ही घरी येऊन कपडे घेऊन जाल का? डझनाचा, शेंकड्याचा भाव किती? कपड्यांच्या प्रकाराप्रमाणे भाव का?
   तुमी घरा येवन कपडे व्हरशात? डझनाक, शेकड्याक कितले पयशे घेतात? कपड्यांच्या प्रकाराप्रमाण दर?

5. ठरल्याप्रमाणे तुम्ही वेळेवर कपडे आणून नाही देत. आम्हाला परवा लग्नाला जायचं होतं.
   थारायिल्ल्याप्रमाण तूं वेळार कपडे हाडून दिना. आमकां पयर लग्नाक वचपाचें आशिल्लें.

6. या साडीवर हे कसले डाग? ती परत घेऊन चला न नीट काळजीपूर्वक धुवा.
   साडये हीं कसलीं खतां ? पर्थून व्हरून जतनायेन सारखी धुवून हाड पळोवया.

7. मी तेरा कपडे दिले होत. सात शर्ट, दोन पॅण्टी, एक टॉवेल, दोन पायजमे आणि एक चादर.
हांवें तेरा नग दिल्ले. सात शर्ट, दोन पॅण्टी, एक• तुवालो, दोन पिजामां आनी एक चादर.

8. कपडे नीट मोजून आणत चला व नेत जा.
कपडे सारके मेजून हाड आनी व्हर.

9. ह्या शर्टाची इस्त्री नीट नाही झाली. जॅकेटवर असलेली सर्व बटणांय तुटलीत.
ह्या शर्टाचें फेर्र सारकें जावंक ना. जॅकेटाचे सगळे बुतांवूंय तुटल्यात.

10. तुम्ही कपडे रंगवून देता काय?
तुमी कपड्यांक रंग घालतात?

11. माझ्या सिल्कच्या झब्ब्याल इस्त्री करताना जरा जपून बरं का !
म्हज्या सिल्काच्या झब्ब्याक फेर्र मारतना मातशी जतनाय घे आं !

12. सुती कपड्यांना स्टार्च करायला कितली वेळ लागेल?
सुती कपड्यांक खळ घालपाक कितलो वेळ लागतलो?

13. या युनिफॉर्मला जरा कडक इस्त्री करून द्या.
ह्या युनिफॉर्माक मातशें कडक फेर्र मार पळोवंया.

प्रकरण 17 :

गवळी - *गवळी*

1. रोज पहाटे दूध आणता म्हणून हे फार सोईचे होते आम्हाला. एक तारखेपासून रोज दोन लिटर दूध देत चला.
   सद्दां फांतोडेर दूद हाडटा, हें आमकां खूब्ब बऱ्याक पडटा. एक तारकेसावन सद्दां दोन लिटर दूद दी.

2. गाईचे दूध इथं कुठे मिळेल?
   हांगा गायचें दूद खंय मेळत?

3. भैय्या, हल्ली तुमच्या दुधाला वास येतो कसला तरी आणि पाणीदारही फार असतं ते!
   भैया, हालीं तुज्या दुदाक कसलो तरी वास मारता आनी उदकाळयं चड आसता तें.

4. म्हैस व्याली होती मागच्या आठवड्यात बाईसाहेब म्हणून दुसऱ्याकडून दूध आणत होतो.
   म्हस वियेल्ली फाटल्या सप्तकांत बाय, देखून दुसऱ्या कडल्यान हाडटालों.

5. हल्लीं फार दिवसांत खरवस नाही खाल्ला. आम्हाला चीक देणार कधी?
   हालिसरां खूब दीस जाले पोस खावंक ना. आमकां दीख ना रे?

6. आणतो ताई. मला वाटतं तुम्ही खात नसाल.
   हाडटां बाय. म्हाका दिशिल्लें तुम्ही खायनात कशें.

प्रकरण 18 :

बँक - बँक

1. मी या गावात नवीनच आलोय. बचत खाते उघडायचेय.
   हांव ह्या गावांत नवोच आयलां. बचत खातें उगडपाचें आसा.

2. त्यासाठी आवश्यक फॉर्म भरलेत का? आपल्याला थांबावे लागेल.
   तेखातीर फाव ते फॉर्म भरल्यात तुमी? तुमकां रावचें पडटलें. तुमी मातशे रावात.

3. फॉर्म भरल्यानंतर पास बुक आणि चेक बुक लगेच मिळेल काय?
   फॉर्म भरतकच पासबुक आनी चेकबुक रोखडेंच मेळटले?

4. त्यासाठी कमीत कमी एक हजार रूपये भरावे लागतात.
   तेखातीर उण्यात उणे हजार रूपये भरचे पडटात.

5. मागच्या महिन्यात मी एक ड्राफ्ट आणि चेक भरला होता. त्याचे पैसे आले का?
   फाटल्या म्हयन्यांत हांवें एक ड्राफ्ट आनी चेक घातिल्लो ताचे पैशे आयले?

6. मला घरासाठी कर्ज हवे होते. शिवाय लॉकर पण!
   म्हाका घराखातीर रीण जाय. तेभायर लॉकरय!

7. मी मुलांच्या नावाने बचत खाते उघडू पाहतेय. काय करायला हवे?
   भुरग्यांच्या नांवान बचत खातें उगडूंक सोदतां. कितें करपाक जाय हांवें?

8. दिल्लीला ड्राफ्ट पाठवण्याचे कमिशन किती असते?
   दिल्लीक ड्राफ्ट धाडपाचें कमिशन कितलें?

9. इथे ट्रॅव्हलर्स चेक मिळतील का?
   हांगां ट्रॅव्हलर्स चेक मेळटात?

10. हो. पाचशे आणि हजारांचे ट्रॅव्हलर्स चेक इथे मिळतील?
    हय. पांचशे आनी हजारांचे ट्रॅव्हलर्स चेक मेळटले.

11. मी सरकारी कर्मचारी आहे. मला घरातले फर्निचर बदलायचेय. त्यासाठी आपली बँक काही मदत करेल का?
    हांव एक सरकारी नोकर. म्हाका घरातलें फर्निचर बदलपाचें आसा. ताचेखातीर तुमची बँक म्हाका आदार करीत?

12. तुमच्या घराच्या कर्जासाठी हमीदार म्हणून एका व्यक्तीची गरज लागेल.
    तुज्या घराच्या रिणाखातीर हमीदा म्हण एका मनशाची गरज लागतली.

13. कुठल्याही बँकेचे एटिएम कार्ड या ठिकाणी वापरून पैसे घेता येतील का?
    खंयच्याय बँकेचे एटिएम कार्ड हांगासर उजार करून पैशे घेवपाक मेळत व्हय?

प्रकरण 19 :

मोची - *मोची*

1. माझ्या चपलेचा अंगठा तुटलाय. लावून मिळेल का?
   म्हजे व्हाणेचो (जोत्याचो) आखाणो तुटला. लावन दिशात ?

2. ह्या बुटांना पॉलिश कर बाबा! वॅक्स पॉलिश आहे ना?
   ह्या बुटांक पॉलिश कर ! वॅक्स पॉलिश आसा मरे?

3. सँडलाचा मागचा पट्टा तुटलाय. आत्ता लावून द्याल ना?
   सँडलाचो फाटलो पटो तुटला. आत्तां लावन दिशीत?

4. खिळ्याने टाच नका ठोकू. चामड्यानेच शिवून द्या.
   खोंटेक खिळो मारूं नाका. चामड्यानच शींव.

5. तुम्ही चप्पल बनवून देता?
   तुमी जोतीं करतात?

6. हो. हे चप्पल शंभर रूपयांना विकतो. बाजारातल्या शो रूमधे याचीच किंमत तिनशे रूपये आहे.
   हय. हें जोतें हांव शंबर रूपयांक विकता. बाजारांतल्या शो रुमांनी हाचेंच मोल तिनशीं रूपया आसा.

7. ह्या चप्पलाचा पट्टा खूप घट्ट होतो. जरा सैल करून द्याल?
   ह्या जोत्याचो पटो खूब घट्ट जाता. मातसो सदळ करून दिवशात

प्रकरण 20 :

कचेरी - कचेरी

1. ए! जरा टायपिस्टला बोलवा.
   ए! मातसो टायपिस्टाक आपय.

2. हे बघा उद्या मला मीटिंग आहे. सकाळी जरा लवकर या.
   पळय, फाल्यां म्हाका मिटींग आसा. सकाळचो मातसो बेगीनच यो.

3. काही म्हत्वाची पत्रे आहेत. ती टाईप करूनच घरी चला.
   कांय म्हत्वाचीं पत्रां आसात. तीं टायप करूनच घरा वच.

4. मला एक आठवड्याची सुट्टी हवी होती. हे त्यासाठीचे आवेदन पत्र.
   म्हाका एक सप्तकभर सुटी जाय. देखून हें अर्जीपत्र.

5. तुम्हाला हवी असेल तर पुढच्या महिन्यात सुट्टी घ्या.
   तुमकां जाय जाल्यार फुडल्या म्हयन्यांत सुटी घेयात.

6. कालची फाईल माझ्या टेबलावरून कुठे गेली समजलेंच नाही.
   कालची फायल म्हज्या मेजावेल्यान खंय गेली तें समजलेंच ना.

7. ती तुम्ही हेडक्लार्कपाशी पाठवली होती. चपरासी कुठे गेला?
   तुमी ती हेडक्लार्किडेन धाडिल्ली. शिपाय खंय गेलो?

8. माझी पगारवाढ का थांबवली साहेब? मी आवश्यक ते कागदपत्र दिले होते ना.
   म्हजी पगारवाड कित्याक आडायली सायब? हांवें फावो तीं कागदपत्रां दिल्लीं न्हय?

9. तुम्ही डॉक्टरचे प्रमाणपत्र सादर केले नाही. शिवाय संपातही भाग घेतला होता तुम्ही.
तुमी दोतोराचें प्रमाणपत्र दिवंक ना. ते भायर तुमी संपांतय वांटो घेतिल्लो.

10. एवढी वर्षे ऑफिसात असूनही पत्रांत त्याच त्या चुका का होतात?
इतलीं वर्सां ऑफिसांत काम करुनय पत्रांत त्योच त्योच चुकी कित्याक जातात?

11. आजच्या बैठकीचा अहवाल लगेच लिहून टाका.
आयचे बसकेचो नियाळ रोखडोच बरयात.

12. त्यासाठी मला सात वाजेपर्यंत कचेरीत रहावे लागेल. चालेल ना?
तेखातीर म्हाका सात वरांमेरेन कचेरेंत रावचें पडटलें. चलत मूं?

13. पेन्शनच्या फ़ाईल्स घेऊन आपण आणखी किती दिवस वेळ काढणार आहात देव जाणे?
पेन्शनाच्यो फायली घेवन तुमी आनीक कितले दीस वेळ काडटले म्हणपाचें देवाक खबर.

14. स्पेशल लीव्ह साठी वेगळं आवेदन द्यायला हवे का?
स्पेशल लिव्हेखातीर खेरीज अर्जी दिवपाक जाय?

15. उद्यापासून आमचे डायरेक्टर बदलणार आहेत.
फाल्यांसावन आमचो डायरेक्टर बदलपाचो आसा / बदलतलो.

प्रकरण 21 :

घर भाडे - *घर भाडें*

1. इथे आसपास भाड्याने घर मिळेल काय?
हांगां आशिकुशीक भाड्यान घर मेळत?

2. रिकामी घरं कुठे असेल तर सांगा.
खालीं घरां खंयुय आसल्यार सांगात.

3. तुम्ही काळजी करू नका. मी काही मित्रांना सांगितलेय पाहण्यास.
कांय हुस्को करू नाकात. हांवें कांय इश्टांक पळोवंक सांगलां.

4. आजकाल स्वस्तात घर मिळणे कठीणच. वीज, पाणी, पागडी असतेच भाड्या व्यतिरिक्त!
हालीं सवाय घर मेळप कुस्तारच. शिवाय वीज, नळ, पागडी आसताच, भाडे दिवनय!

5. मिरामारला कॉलेजपाशी एक घर रिकामे आहे.
मिरामार कॉलेजीकडेन एक घर खाली आसा.

6. भाडं किती असेल? घर ठिकठाक आहे ना? शिवाय नळ, वीज?
कितलें आसत भाडें? आनी घर वेवस्थित आसा न्हय. ते भायर नळ, वीज?

7. अरे व्वा! हेच ते तुम्ही म्हणत होता ते घर. फारच छान आहे.
अरे व्वा! हेंच तें तुमी सांगतालें तें घर. भौच सुंदर आसा.

8. नमस्कार! आपलें घर पहायचेय. मला भाड्याच्या घराची जरूरी आहे.
नमस्कार! तुमचें घर पळोवपाक जाय. म्हाका भाड्यान घर जाय आशिल्लें.

9. या. ही बैठक. आत ते दोन मोठे हॉल. त्यांच्या शेजारी स्वंयपाकघर आणि कोठी. हा व्हरांडा त्याला टेकून एक स्टडी.
येयात. हें साल. भितर ते दोन व्हड हॉल. तांच्या शेजराक रांदचीकूड आनी कोठयेकूड. हो वारांदं आनी ताका तेंकून ही एक स्टडी.

10. मला पेईंगगेस्ट म्हणून एकच खोली हवीय. सेल्फ कंटेंड.
म्हाका पेईंगगेस्ट म्हूण रावपाक एकच कूड जाय. सेल्फ कंटेंड.

11. तुम्हाला तीन महिन्याचे आगावू पैसे भरावे लागतील.
तीन म्हयन्याचे पयशे तुमकां पयलींच दिवचे पडटले.

12. ही झोपण्याची खोली. तिच्यात मोठे कपाट आहे. त्या तिथे स्नानगृह.
ही न्हिदपाची कूड. तातूंत व्हडली आरमार आसा. हें थंय मान्नें न्हावपाचें.

13. देण्या अगोदर घराला रंग लावून द्याल ना?
दिवचे पयली घर रंगयता न्हय?

14. घरासमोरचा हा चिखल कधी काढणार?
घरामुखार आशिल्लो हो रेबो केन्ना काडटलो?

15. आपल्याला घर अन आजूबाजूचा परिसर स्वच्छ ठेवावा लागेल.
तुमकां घर आनी भोंवतणचो वांठार निवळ दवरचो पडटलो.

16. चालेल. आनंदाने देखरेख करीन मी.
बरे भाशेन. खोशयेन नदरं दवरीन हांव.

17. वाण्याचे दुकान या घरापासून किती दूर आहे?
भुसारी पसरो हांगासावन कितलो पयस आसा?

18. या घरापासून बसस्टॉप किती दूर आहे हो?
या घरासावन बसस्टॉप कितलो पयस आसा?

19. इथून कुठेही जायला किती वाजता बस आहे?
हांगासून खंयय वचपाक कितल्या वरांचेर बस आसा? (बस केन्ना आसा?)

20. इथून सकाळी आठ वाजता पणजीला जायला बस मिळते.
हांगासून सकाळीं आठ वरांचेर पणजे वचपाक बस मेळटा.

21. परत यायला किती वाजेपर्यंत बसेस आहेत?
परत येवपाक कितल्या वरामेरेन बशी आसात?

प्रकरण 22 :

सिनेमागृह - *सिनेमाघर*

1. इथे जवळपास / आजूबाजूला कोणतं थिएटर आहे?
   हांगा लागीं खंयचें थेएटर आसा?

2. ह्या थिएटरात कोंकणी सिनेमा दाखवतात काय?
   ह्या थेटरांत कोंकणी सिनेमा दाखयतात?

3. पणजीतल्या 'आयनॉक्स'कडे जाण्याचा रस्ता कुठला?
   पणजेंतल्या आयनॉक्साकडेन वचपाचो मार्ग खंयचो?

4. तिथे आज कोणते सिनेमा (चित्रपट) दाखवतात? कुठला सिनेमा पाहण्यासारखा आहे?
   आयज थंय खंयचे सिनेमा दाखयतात? पळोवपा सारको खंयचो सिनेमा आसा?

5. दिवसा 'नॅशनल'मध्ये तमिळ सिनेमा दाखवतात. रात्रीचा मात्र हिंदी सिनेमा असतो.
   दिसाचो 'नॅशनलां'त तमिळ सिनेमा दाखयतात. रातचो मात हिंदी!

6. फिल्म किती वाजता सुरू होते? तिकिटांचा दर काय?
   फिल्म कितल्या वरांचेर सुरू जाता? तिकेटीचो दर कितें?

7. रविवारीही सिनेमाचा शो असतो? मला दोन बाल्कनीची तिकिट द्या.
   आयताराचोय सिनेमाचो शो आसता? म्हाका दोन बाल्कनीच्यो तिकेटी दियात.

8. नवा सिनेमा उद्या दाखवणार.
फाल्यां नवो सिनेमा दाखयतले.

9. एक तारखे पासून राजकपूरच्या सिनेमांचा सप्ताह आहे. जुनी फिल्मे पहायला मिळतील.
एक तारकेसावन राजकपूरच्या सिनेमांचें सप्तक आसा. पोरणी फिल्मां पळोवंक मेळटलीं.

10. सिनेमा किती वाजता संपेल?
कितल्या वरांचेर सिनेमा सोंपतलो?

प्रकरण 23 :

वाणी दुकान - *भुसारी पसरो*

1. हां बोला काय हवंय?
हां सांगात, कितें जाय?

2. दहा किलो तांदूळ, पाच किलो साखर, एक किलो बेसन आणि दोन किलो तेल.
धा कील तांदूळ, पांच कील साकर, एक कील चण्याची पिठी आनी दोन कील तेल.

3. 'भांगरसाळ' आहे?
'भांगरसाळ' आसा?

4. नाही. तो दिसणेय अशक्य.
ना. तो दिसूंकय म्हारग जाला!

5. तांदूळ फार महाग वाटतोय हां. जरा जुना दाखवा.
हो तांदूळ चड म्हारग सो दिसता, मातसो पोरणो आसल्यार दाखयात.

6. अहो बाईसाहेब, साऱ्या बाजारात हाच भाव चालतोय. तुम्ही इतरत्र कुठही चौकशी करा.
बाय, संबंद बाजारांत होच दर आसा (चलता). जाय जाल्यार वासपूस करात हेरकडेन.

7. जरा चांगल्या प्रतीच्या मनुका दाखवा बरे?
बरे तरेचो खिसीमस दाखय मातसो.

8. बेळगांवी तूप कसे किलो? त्यात भेसळ नसते ना?
बेळगांवीं तूप कशें कील? तातूंत भरस ना मू?

9. नारळाचा शेकडा भाव किती?
नाल्ल कसो शेंकडो?

10. मला एक डझन मेणबत्या हव्यात आणि शंभर ग्रॅम वेलची आणि एक किलो काजूही.
म्हाका एक डझन मेणवाती जाय आनी शंबर ग्रॅम वेलची आनी एक कील काजूबियो.

11. अहो, एवढ्या खरेदीवर काहीच सूट नाही?
इतलें घेतलां ताचेर कांयच उणें करप ना?

12. या दुकानातच तेल मिळेल काय?
ह्या पसऱ्याचेरच तेल मेळत?

13. जत्रेतल्या दुकानांत खेळणी मिळतात.
जात्रांतल्या माणांचेर खेळणी मेळटात.

14. पुस्तकांच्या दुकानांत 'शब्दकोश' मिळेल?
पुस्तकांच्या दुकानांत 'शब्दकोश' मेळंटलो?

15. हे जग म्हणजे प्रेमाचे दुकान नव्हे.
हो संवसार म्हळ्यार मोगाचो पसरो न्हय.

प्रकरण 24 :

फुले, फळे, भाजीचे दुकान - *फुलां, फळां, भाजयांचो पसरो*

1. ही गुलाबाची फुलं कुठून येतात?
   हे गुलाब खंयच्यान येतात?-(हीं गुलाबाचीं फुलां खंयच्यान येतात?)

2. बेंगलोरहून साहेब.
   बेंगलोरच्यान सायब (बेंगलोरच्यान).

3. तुमच्याकडे झेंडूच्या फुलांचा हार मिळेल का?
   तुमचेकडेन रोजां-झेलो मेळत?

4. हा मुळा ताजा आहे का? मेथीची भाजी शिळी वाटते.
   हो मुळो ताजो आसा मरे? मेथी मातशी बाविल्ली दिसता.

5. भेंडी कशी किलो? मिरची पाव किलो क़शी दिली?
   भेंडें कशे कील? पाव कील मिरसांगांचे कितले?

6. दुधी भोपळा चार रूपये किलो देत असाल तर अडीच किलो द्या.
   दुदी चार रुपयान कील दिता जाल्यार अडेज कील दी.

7. त्या लांबटशा कंदाला काय म्हणतात? माडी?
   त्या लांबोडया कंदाक कितें म्हणटात? माडी?

8. सुरण चाकूने / सुरीने कापून अर्धा किलो द्या ना.
सुरीण, सुरयेन कापून अर्द किल दी.

9. आधी किंमत तर सांगा. नंतर भाव बघून खरेदी करीन.
पयलीं दर तरी सांग. मागीर दर पळोवन घेवं.

10. ही रामफळं कशी डझन दिलीत?
एक डझन आंतेरांक कितले?

11. ही झेंडुची फुले ?
हीं रोजां?

12. त्या मार्केटमध्ये गोव्याची खास भाजी काय मिळते?
त्या बाजारांत गोंयची कसली खाशेली शाक-भाजी मेळटा?

13. मुळा, लाल माठ, हिरवा माठ, भाजीची केळी, आंबाडे, बिंबल.
मुळो, तांबडी भांजी, धवी भाजी, सावरबोणी केळी, आंबाडे, बिंबलां.

14. या भाज्यांची मला माहिती द्याल का?
या भाज्यांविशीं तुमी म्हाका कितेंय.सांगशात.

15. येथील मुळा मोठ्ठा व स्वादिष्ट असतो.
हांगासल्लो मुळो मोटो आनीक रुचीक बरो लागता / रुच्चीक आसता.

16. भाजीची केळी वेगळी मिळतात. मासे तळतात तसे केळ्यांचे काप तळतात.
भाजयेचीं (सावरबोणी) केळीं वेगळीं आसतात. नुस्त्याभशेन केळ्यांच्योय फोडी तळटात.

17. आंबाडे ही लांबट-गोल व आंबट फळे असतात. त्याच्यापासून उडदामेथी, सांसव असे आंबट, तिखट पदार्थ करतात.
आंबाडे ही लांबोडीं, आंबट फळां ताची उड्डमेथी, सांसव अशे जिनस करतात.

18. कलिंगड आधी कापून दाखवा. गोड अन लाल असेल तरच घेईन.
काळिंग पयलीं कापून दाखय. गोड आनी तांबडे आसल्यारूच घेयन.

19. हे आंबे कसले? त्यांचा भाव काय?
हे आंबे कसले? कशे दिल्यात?

20. त्यांना 'मानकुराद' आंबे म्हणटात. गोव्यात त्याना फळांचा राजा मानतात.
ते 'मानकुराद' आंबे. गोंयांत तांकां फळांचो राजा मानतात.

21. ह्या छोट्या फणसाचे किती देऊ?
ह्या पणसुलाक कितले दिवं?

22. त्या मोठ्या केळ्यांच्या साली काळ्या झाल्या आहेत. त्यांची जात कोणती?
साली काळ्यो जाल्या त्या व्हडल्या केळ्यांची जात कसली?

23. त्यांना 'मयड्याची' केळी म्हणतात. त्यांचा साखर-हलवा करतात.
तांकां 'मंयडोळी' केळीं म्हणटात. तांचो साकर-हालवो करतात.

प्रकरण 25 :

कपडे - *रोप, लुगटां*

1. या या बसा. कोणत्या साड्या दाखवू?
   येयात. बसात. कसल्यो साडयो दाखोवं?

2. सूटाचे कापड दाखवा.
   सुटाचो / सुटाक कपडो दाखय.

3. त्या कापडाचा रंग गडद वाटतो. किंचित फिक्या रंगाचे कापड दाखवा.
   हो रंग चड गाड दिसता. मातसो लेव रंगाचें लुगट / कपडो दाखयात.

4. हे कापड धुतल्यानंतर आटणार नाही ना?
   हो कपडो धुतकच आटपाचो ना न्हय?

5. नाही साहेब. खात्री देतो. मसरायज्ड आहेत ते. किती मीटर देऊ?
   ना बाब. खात्रीन सांगता. मर्सरायज्ड आसात ते. कितलें मीटर दिवं?

6. त्या बनारसी शालूची किमंत काय? तिच्यावरचा मॅचिंग ब्लाऊज ही दाखवा.
   ह्या बनारसी शालवाचे कितले? ताच्चेर मॅचिंग ब्लावजय दाखय.

7. इथे इंदूरी साड्या मिळतील का? दोन ते अडीच हजारांपर्यंत चालतील.
   हांगा इंदूरी साडयो मेळटात? दोन, अडेज हजारामेरेन चलतल्यो.

8. लाल रंगाची पैठणी माझ्या मुलीला हवोय. आणि पत्नीला काळी कांजीवरम वा चंदेरी.
   म्हजे चलयेक तांबड्या रंगाची पैठणी जाय. आनी बायलेक काळी कांजीवरम वो चंदेरी.

9. इथे रेडिमेड कपडे मिळतात ना?
रेडिमेड कपडे हांगा मेळटात न्हय?

10. माझ्या धाकट्या मुलासाठी किती नंबरचा टी शर्ट घेऊ?
म्हज्या धाकट्या चल्याखातीर कितल्या नंबराचो (सायजीचो) टी शर्ट घेवं?

11. 42 साईज त्याला बरोबर बसेल. हा निळा घ्या.
42 साईज ताका सारको जातलो. हो निळो घेयात.

12. आणखी दाखवू का? तरूण मुलं हे 'गावा टी शर्टस्' आवडीन घालतात.
आनीक दाखोवं? हें 'गोवा टी शर्टस' तरणे भुरगे आवडीन घालतात.

13. ही अगदीच पातळ आणि हलक्या प्रतीची वाटतात. जरा चांगल्या प्रतीची दाखवा.
हीं सामकींच पातळ आनी हलकीं दिसतात. मातशी बऱ्या दर्जाची दाखयात.

14. यांचा दर फार वाटतो. जरा कमी करा ना.
हीं खूबच म्हारग दिसतात. उण काय ना? मात्शीं उणी करात न्ही?

15. इथे सर्व माल आम्ही चांगला आणि वाजवी दरातच विकतो. माफ करा. इथे घासाघीस चालत नाही.
हांगा सगळो माल बरो आनी फावता त्या मोलानच विकतात आमी. रागार जावं नाकात आं. हांगा वांटपण नाच.

16. आमचे कपडे वापरणारी गिऱ्हाईके पुन्हा आमच्यापाशीच येतात. तुम्ही ही याल.
आमचीं लुगटां वापरपी गिरायकां पर्थुन आमचेसरीच येतात. तुमीय येतलीं.

प्रकरण 26 :

पुस्तकाचे दुकान, वाचनालय - *पुस्तकांचो माण; वाचपघर*

1. गोवा कोंकणी अकादमीतील पुस्तकांच्या विक्री विभागांत इतर कुठल्या भाषांतील पुस्तके विकतात?
   गोवा कोंकणी अकादेमींतल्या पुस्तकांच्या माणार हेर खंयच्या भाशांची पुस्तकां विकती मेळटात?

2. आपल्याला कोणत्या विषयांची पुस्तके हवी होती?
   तुमकां कसले तरेचीं (विशयाचीं) पुस्तकां जाय आशिल्लीं?

3. 'भगवंतालें गीतां'ची जुनी प्रत कुठेच सापडत नाही. तुमच्याकडे आहे का?
   'भगवंतालें गीतां'ची पोरणी प्रत खंयच मेळना. तुमचेकडेन आसा व्हय?

4. होय आहे. मात्र नवी किंमत द्यावी लागेल.
   हय आसा. मात नवें मोल दिवचें पडटलें.

5. ह्या पुस्तकांच्या किंमती जरा जास्तच आहेत. कारण ती पुस्तके परदेशांतून मागवलेली आहेत म्हणून.
   ह्या पुस्तकांचें मोल मातशें चडूच आसा. तीं पुस्तकां परदेशांतल्यान हाडून घेतल्यात देखून.

6. मी एकाच वेळी एवढी पुस्तके नाही खरेदी करू शकत. ही मी नंतर नेईन.
   इतलीं पुस्तकां एकेच फावटीन विकतीं घेवंक म्हजेकडेन जावचेंना. हीं हांव मागीर व्हरन.

7. कोंकणी कवितांचे पुस्तक मिळेल का?
   कोंकणी कवितांचें पुस्तक मेळत?

8. तुमी वर्तमानपत्रे आणि मासिकेही विकायला ठेवता काय?
तुमी दिसाळीं आनी नेमाळींय विकरेक दवरतात व्हय?

9. 'इंडिया टुडे'चा ताजा अंक आला आहे?
'इंडिया टुडे' चो नवो अंक आयला?

10. इथे शालेय क्रमिक पुस्तके उपलब्ध होतील. पण पुढच्या महिन्यात.
हांगां शाळेचीं पाठ्यपुस्तकां मेळटलीं पूण फुडल्या म्हयन्यांत.

11. इथे कोणत्या लायब्ररी आहेत?
हांगा लायब्ररी खंयच्यो आसात?

12. इथे पणजीला 'सेंट्रल लायब्ररी' आहे. तिच्या शाखा गोव्यातील वेगवेगळ्या तालुका, खेड्यापाड्यातही आहेत.
हांगा पणजे 'सेंट्रल लायब्ररी' आसा आनी विंगड विंगड म्हालांनी आनी गांवांनी तिच्यो शाखा आसात.

13. मडगांवला कोणती चांगली लायबरी आहे?
मडगांवां खंयची बरी लायब्ररी आसा?

14. मडगांवला 'गोमन्त विद्या निकेतन' मध्ये एक चांगली लायब्ररी आहे. तिथे चांगली व जुनी कोंकणी व मराठी पुस्तके वाचायला मिळतील.
मडगांवां 'गोमन्त विद्या निकेतन' ही एक बरी लायब्ररी आसा. थंय बरीं आनी पोन्नीं कोंकणी आनी मराठी पुस्तकां वाचूंक मेळटलीं.

15. गोव्याची राजधानी असलेल्या पणजीत 'सरस्वती मंदिर वाचनालय' नांवाची पण एक चांगली लायब्ररी आहे.
गोंयची राजधानी पणजेत 'सरस्वती मंदिर वाचनालय' नांवाची आनीक एक बरी लायब्ररी आसा.

प्रकरण 27 :

वचन - *वचन*

एकवचन -	*एकवचन*	अनेकवचन -	*भौवचन*
अंडे -	*तार्ती*	अंडी -	*तांतयां*
आंबा -	*आंबो*	आंबे -	*आमे (आंबे)*
कपडा -	*कपडो*	कपडे -	*कपडे*
कन्या -	*धूव*	कन्या -	*धुवो*
कागद -	*कागद*	कागद -	*कागदां*
काकडी -	*तवशें*	काकड्या -	*तवशीं*
कावळा -	*कावळो*	कावळे -	*कावळे*
कुत्रा -	*सुणें*	कुत्रे -	*सुणीं*
कुत्री -	*कोलूक*	कुत्र्या -	*कोलकां*
कोंबडी -	*कोंबी/कुंकड*	कोंबड्या -	*कोंबयो/कुंकडां*
केळ -	*केळें*	केळी -	*केळीं*
कोंबडा -	*कोंबो*	कोंबडे -	*कोंबे*
खिडकी -	*जनेल*	खिडक्या -	*जनेलां*
गाय -	*गाय*	गायी -	*गायो*
झाड -	*रूख (झाड)*	झाडे -	*झाडां (रूख)*
दागिना -	*वस्त*	दागिने -	*वस्ती*
दार -	*दार*	दारे -	*दारां*
नदी -	*न्हंय*	नद्या -	*न्हंयो*
पुत्र -	*पूत*	पुत्र -	*पूत*
पुरूष -	*दादलो*	पुरूष -	*दादले*
पुस्तक -	*पुस्तक*	पुस्तके -	*पुस्तकां*
फूल -	*फूल*	फुले -	*फुलां*

बाई	–	*बायल*	बायका	–	*बायलो*
भांडे	–	*आयदन*	भांडी	–	*आयदनां*
माणूस	–	*मनीस*	माणसे	–	मनशां
मासा	–	*नुस्तें, झळकें*	मासे	–	*झळकीं, नुस्तीं*
मूल	–	*भुरगें*	मुले	–	*भुरगीं*
मुलगा	–	चलो, *चेडो*	मुलगे	–	चले, चेडे
मुलगी	–	चली, चेडूं	मुली	–	चलयो, चेडवां
मोर	–	*मोर*	मोर	–	*मोर (मॉर)*
मांजर	–	*माजर*	मांजरे	–	*माजरां*
वासरूं	–	*पाडूक*	वासरे	–	*पाडकां*
शेत	–	*शेत*	शेते	–	*शेतां*
गुरूं	–	*गोरुं*	गुरे	–	*गोरवां*
हिरा	–	*वज्र*	हिरे	–	*वज्रां*
स्त्री	–	*अस्तुरी, बायल*	स्त्रिया	–	*अस्तुर्‍यो, बायला*

प्रकरण 28 :

लिंग - *लिंग*

पुल्लिंग			स्त्रीलिंग		
आजोबा	-	*आजो*	आजी	-	*आजी*
काका	-	*बापोलयो/चुलतो*	काकू	-	*चुलती*
कुत्रा	-	*सुणो*	कुत्री	-	*कोलूक*
घोडा	-	*घोडो*	घोडी	-	*घोडी*
डॉक्टर	-	*दोतोर*	डॉक्टरीण	-	*दोतोरीण*
दीर	-	*देर*	जाऊ	-	*जाव*
नवरा	-	*न्हवरो*	नवरी	-	*व्हंकल*
पती	-	*घोव/घरकार*	पत्नी	-	*घरकान्न/बायल*
पुरूष	-	*दादलो*	बाई	-	*बायल*
पूत्र	-	*पूत*	कन्या	-	*धूव*
बेडूक	-	*बेबूक*	बेडकी	-	*बेबकी*
बैल	-	*बैल*	गाय	-	*गाय*
बोकड	-	*बोकडो*	बकरी	-	*बोकडी*
बोका	-	*बुकलो*	मांजर	-	*माजर*
भट	-	*भट*	भटीण	-	*भटीण*
भाऊ	-	*भाव*	बहीण	-	*भयण*
मास्तर	-	*मास्तर*	मास्तरीण	-	*मास्तरीण*
मित्र	-	*इश्ट*	मैत्रीण	-	*इश्टिण*
मुलगा	-	*चलो*	मुलगी	-	*चली*
मोर	-	*मोर*	लांडोर	-	*लांडोर*
रेडा	-	*रेडो*	म्हैस	-	*म्हस*
वडील	-	*बापूय*	आई	-	*आवय*
वैद्य	-	*वैज*	वैद्य	-	*वैजीण*
सासरा	-	*मांव*	सासू	-	*मांय*

प्रकरण 29 :

शब्दार्थ - *उतरावळ*

फळे - *फळां*

अननस	-	*अनस*
आंबा	-	*आमो/आंबो*
करवंद	-	*काण्ण*
कलिंगड/टरबूज	-	*काळींग*
किसमिस	-	*खिसमीस*
केळे	-	*केळें (कॅळँ)*
जांभूळ	-	*जांबळ*
खजूर	-	*खाजूर*
टोमॅटो	-	*टमाट*
डाळिंब	-	*दाळिंब*
द्राक्ष	-	*दाख/द्राक्ष*
पपई	-	*पोपाय*
पेरू	-	*पेर (पॅर)*
फणस	-	*पणस*
बेदाणा / मनुका	-	*खिसमीस / दाखो*
बोर	-	*बोर (बॉर)*
मोसंबी	-	*लारांज, मोसंबी*
रामफळ	-	*आंतेर*
लिंबू	-	*लिंबू*
सफरचंद	-	*सफरचंद, आपोल*
सीताफळ	-	*सिताफळ*
संत्री	-	*संत्र*

वार - *वार*

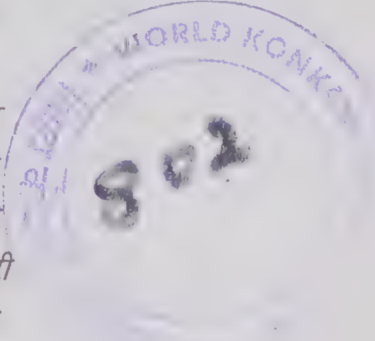
सोमवार	–	*सोमार*
मंगळवार	–	*मंगळार*
बुधवार	–	*बुधवार*
गुरूवार	–	*बिरेस्तार*
शुक्रवार	–	*शुक्रार*
शनिवार	–	*शेनवार*
रविवार	–	*आयतार*

खास अंक - *खाशेले आंकडे*

125	–	सव्वाशे	–	*सवायशें*
150	–	दीडशे	–	*देडशें*
250	–	अडीचशे	–	*अडेचशें*
1100	–	अकराशे	–	*इकराशें*
1500	–	दीड हजार	–	*देड हजार*
2500	–	अडीच हजार	–	*अडेच हजार*

अवयवांची नांवे – *अवयवांचीं नांवां*

ओठ	–	*ओंठ*
ओंजळ	–	*पोसो*
अंगठा	–	*आखाणो*
आंतडी	–	*आंतकडी / आंत*
कपाळ	–	*कपल*
कणा	–	*कणों*
करंगळी	–	*किरंगळी*
कवटी	–	*कवटी*
काख	–	*खाकोळ*
कान	–	*कान*
कानशील	–	*कानसूल*
कुल्ला	–	*कुलो*
केस	–	*केंस*
कोपर	–	*कोंपर*
कंबर	–	*कमर*
खांदा	–	*खांदो*
गळा	–	*गोमटी*
गाल	–	*पोलो*
गुडघा	–	*धोंपर*
छाती	–	*हड्डें*
चेहरा	–	*मुखामळ, चेरो*
जबडा	–	*दाडमण*
जांघ	–	*मांडी/माणी*
जीभ	–	*जीब*

टांच	–	*खोंट*
ढुंगण	–	*भोक*
डोळे	–	*दोळे*
तळहात	–	*तळट / ताश्ट*
तीळ	–	*तीळ*
दाढ	–	*दाड*
दाढी	–	*खाड*
नख	–	*नाखूट*
पाऊल	–	*पावल*
पापणी	–	*मलपी*
पाय	–	*पांय*
पोट	–	*पोट*
बरगडी	–	*बर*
बाहु	–	*भूज*
बुब्बुळ	–	*मंयडोळी*
बेंबी	–	*बोंबली*
बोट	–	*बोट (बॉट)*
भुवई	–	*भुंवय*
मणका	–	*मणको / मणी*
मनगट	–	*मनगट*
मान	–	*मान/मानगुटी*
मेंदू	–	*भेजो/मेंदू*
स्तन	–	*थान*
हिरडी	–	*हिड्डी*
हृदय	–	*काळीज*
हनुवटी	–	*खाडकी*

खाद्यपदार्थ - *खावपाचे जिनस*

आमटी	–	*रोस*
आलं	–	*आलें*
ऊस	–	*उशीकांडो*
अंडे	–	*तांती, कवठ*
कोशिंबीर	–	*कुसमूर*
गुळ	–	*गोड*
जायपत्री	–	*तमालपत्र, पत्री*
जायफळ	–	*जायफळ*
जीरे	–	*जिरें*
दही	–	*धंय*
दारू	–	*सोरो*
धणे	–	*कोथमीर*
पाव	–	*उंडो*
पोळी/चपाती	–	*रोटी*
पोहे	–	*फोव*
भात	–	*शीत*
मध	–	*म्होंव*
माशांची आमटी	–	*हुमण, कंडी*
मिरीं	–	*मिरीं*
मुरांबा	–	*जाम, माँगाद/मुरांबो, आंब्या हालवो*
मोहरी	–	*सांसवां, म्होवरी*
राई	–	*सांसव*
लवंग	–	*कालाफुरां, लवंग*
लोणचे	–	*लोणचें, मिस्कूत*
वेलची	–	*येळ*
साखर	–	*साकर*
सुपारी	–	*फोफळ*
सुंठ	–	*सूंठ*
सोलकढी	–	*कडी, तिंवळ, फुटें*

व्यवसाय – *वेवसाय*

अध्यापक	–	*शिकोवपी*
अधिव्याख्याता	–	*अधिव्याख्यातो* (lecturer)
अभियंता	–	*इजनेर*
अभिनेता	–	*नट*
अधिष्ठाता	–	*अधिष्ठातो* (Dean)
कुंभार	–	*कुमार*
कुलपती	–	*कुलपती* (Chancellor)
कुलगुरू	–	*कुलगुरू* (Vice-Chancellor)
खजिनदार	–	*कोठयो, भांडारी*
गवई	–	*गवय*
गुराखी	–	*राखणो*
प्रपाठक	–	*प्रपाठक* (Reader)
प्राध्यापक	–	*प्राध्यापक* (Professor)
पोस्टमन	–	*कुर्रेयकार, पोस्टमन*
मजूर	–	*मानाय*
लेखक	–	*बरोवपी / लेखक*
लोहार	–	*मेस्त*
वाणी	–	*पसरकार, मांडकार*
सुतार	–	*मेस्त / ठवय*
संपादक	–	*संपादपी / संपादक*
स्वयंपाकी	–	*रांदपी*
सोनार	–	*शेट*
शिंपी	–	*दर्जी, आल्फियाद*
शेतकरी	–	*शेतकामती*
न्हावी	–	*म्हालो*
नाविक	–	*तारयो*

दिशा - *दिका*

पूर्व	–	*उदेंत, पूर्व*
पश्चिम	–	*पश्चिम, अस्तंत*
दक्षिण	–	*दक्षिण*
उत्तर	–	*उत्तर*
उजवी	–	*उजवी*
डावी	–	*दावी*
पुढे	–	*मुखार*
समोर	–	*सामकार*
मागे	–	*फाटल्यान*
जवळ	–	*लागीं*
दूर	–	*पयस*
अंत	–	*शेवट*
आग्नेय	–	आग्नेय
नैऋत्य	–	*नैऋत्य*
वायव्य	–	*वायव्य*
ईशान्य	–	*ईशान्य*

घरगुती सामान - *घरगुती सामान*

आरसा	–	*हारसो*
इस्त्री	–	*फेर्र*
कढई	–	*कायल*
कटोरी	–	*वाटी*
कपाट	–	*आलमार*

कंगवा	–	*फणी / दांतोणी*
कांटा	–	*गार्फ, कांटो*
कांचेची बाटली	–	*शिसो, शिसल*
काडेपेटी	–	*फस्क / उज्यापेट*
कुलूप	–	*कलयाद*
खाट	–	*खाट, बाज्ज*
खुर्ची	–	*कदेल, खुर्ची*
गाळणे	–	*गाळणी*
गोणपाट	–	*साक*
गोधडी/घोंगडी	–	*गोजडी*
चटई	–	*शेंदरी, हांतरी*
चमचा	–	*कुल्येर, चमचो*
झाडू	–	*सान्न*
झांकण	–	*धांकणें, वेळणी*
टोपली	–	*खोंटलो, पाटली*
तराजू	–	*तागडी*
दुपटे	–	*पोळेर*
पांघरूण	–	*कांबरूण*
पेला	–	*पेलो*
फुलदाणी	–	*वाज*
बटवा	–	*बोटवो*
बशी	–	*पिरी, बशी*
बाटली	–	*बोत्ल / बाटली / शिंसली*
बादली	–	*बालदी*
भांडे	–	*आयदन*
मेणबत्ती	–	*मेणवात*
सुई	–	*सूय*
हंडा	–	*हांडो, मडकी*
उशी	–	*उशें*

फुले - *फुलां*

अबोली	–	*आबोलें*
कण्हेर	–	*कणेर*
कमळ	–	*साळीक*
केवडा, केतकी	–	*हातो / कवासो*
गुलाब	–	*गुलाब*
जाई	–	*जाय*
जुई	–	*जूय*
चाफा	–	*चांफो*
गुलबाक्षी	–	*शब्दुली*
तुळस	–	*तुळस*
तगर	–	*अनंत*
मोगरा	–	*मोगरी*
सुरंगी	–	*सुरंग*
शेवतीं	–	*शेंवतें*
बकुळ	–	*ओंवळ*
प्राजक्त	–	*पारजत*

हत्यारे, वस्तू - *आवतां, वस्तू*

उलथणे	–	*कायलाथो*
करवत	–	*खरवत*
कात्री	–	*कातर*
कानस	–	*कानस*
कुदळ	–	*कुदळ*
कुऱ्हाड	–	*कुराड*
कोपरा	–	*कोनसो*

कंगवा	–	*फणी, दांतोणी*
कंदील	–	*लापयांव*
खिळा	–	*खिळो*
गोवरी	–	*शेणी*
चाकू	–	*कानवेत, चाकू*
छत	–	*पाखें*
छिन्नी	–	*शिन्नी*
जळण	–	*जळोव*
झोपडी	–	*खोंपटी / खोंप*
ड्रॉवर	–	*गवेत / खण*
तलवार	–	*तरसाद*
तांब्या	–	*तांबयो*
नांगर	–	*नांगर*
पत्र	–	*चीट*
पिशवी	–	*पोती*
पोते	–	*साक*
पोळपाट	–	*लाटफळें*
फावडे	–	*खोरें*
फुंकणी	–	*नळी*
बरणी	–	*बुयाँव, आच्यांव*
बशी	–	*पिरी*
बंदूक	–	*तुंबक*
भिंत	–	*वणत*
वस्तरा	–	*वाखर*
शाई	–	*तींत*
सुरा	–	*सुरी*
स्टूल	–	*तामरेत*
स्वैपाकघर	–	*रांदचीकूड*
हातोडा	–	*हातोडो*

नातेसंबंध - *नातीं*

आई	-	*आवय*
आत्या	-	*आतें / मामू / आका*
काकी	-	*चुलती*
चुलता	-	*बापोलयो*
चुलत भाऊ/बहीण	-	*बापोल भाव/ भैण, भयण*
जाऊ	-	*जाव*
दीर	-	*देर*
जांवई	-	*जांवय*
नणंदेचा नवरा	-	*नण्डावो*
नणंद	-	*नणंद*
नात, नातू	-	*नात, नातू*
पती	-	*घोव, घरकार*
पत्नी	-	*बायल, घरकान्न*
पुतण्या	-	*पुतणयो / पुतणी (भाचरां)*
बहीण	-	*भयण*
भाऊ	-	*भाव*
भाचा	-	*भाचो/भाची*
मावशी	-	*मावशी*
मावसभाऊ	-	*मावशे भाव*
मेव्हणा	-	*भावोजी (भयणीचो घोव), मेवणो (बायलेचो भाव)*
मेव्हणी	-	*मेवणी*
वडील	-	*बापूय*
वहिनी	-	*वयनी*
सवत	-	*सवत*
सावत्र आई	-	*सवती आवय*
सासरा	-	*मांव*
सासू	-	*मांय*

भाजी - *भाजयो*

अळंबो	–	*अळमी*
काकडी	–	*पिपरी, तवशें*
कारले	–	*कारातें*
कोथिंबीर	–	*कोथमीर*
कोबी	–	*कोबी*
कोरफड	–	*कांटेकोयर*
कोवळी सुपारी	–	*बेडो*
गवार	–	*चिटकी*
गाजर	–	*गाजर*
पडवळ	–	*पडवळें*
परिपाट	–	*परिपाटक*
पुदीना	–	*वट्टटेलांव*
बटाटा	–	*बटाट*
भोपळा	–	*दूदी*
भेंडी	–	*भेंडो*
मिरची	–	*मिरसांग*
रताळ	–	*कणंग*
लसूण	–	*लसूण*
वांगे	–	*वायंगें*
सुपारी	–	*पोफळ*
शेवग्याची शेंग	–	*म्हसका सांग*
टाकळा	–	*तायखिळो*

धान्य व डाळी - *धान आनी दाळी*

उडीद	-	*हुडीद*
गहू	-	*गंव*
ज्वारी	-	*जोंदळो*
डाळ	-	*दाळ*
तीळ	-	*तीळ*
मका	-	*मको*
मटार	-	*वाटाणे*
मसूर	-	*मसूर*
मूग	-	*मूग*
रागी	-	*नाचणो*
शेंगदाणा, भुईमूग	-	*भिकण / मोसमी भिकणां*
हरभरे	-	*घोड्याचे चणे*

काळ - वेळ - *काळ - वगत*

प्रभात	-	*फांतोड*
सकाळ	-	*सकाळ*
दुपार	-	*दनपार*
रात्र	-	*रात*
तिन्हिसांजा	-	*तिनसांज, आमोरी*
मध्यरात्र	-	*मध्यान्न*
पहाट	-	*फांते, फांत्यार*
उद्या	-	*फाल्यां*
काल	-	*काल*
आज	-	*आयज*

क्षण	–	*खीण*
शतक	–	*शेंकडो, शतमान*
तास	–	*वर*
दिवस	–	*दीस*
महिना	–	*म्हयनो*
पूर्णिमा	–	*पुनव*
अमावस्या	–	*अमास / उमास*
आठवडा/सप्ताह	–	*सप्तक*
पंधरवडा	–	*पंद्रस*

रंग – *रंग, केसर*

सफेद	–	*धवो / धवें*
काळा	–	*काळो / काळें*
हिरवा	–	*पांचवो / पांचवें*
लाल	–	*तांबडो / तांबडें*
पिवळा	–	*हळडुवो / हळदुवें*
निळा	–	*निळो / निळें*
सोनेरी	–	*भांगराळो, सोनयाळो / सोनयाळें*
जांभळा	–	*जांबळो / जांबळें*
राखी	–	*गोबरो / गोबरें*
गुलबाक्षी	–	*शब्दुली*
भगवा	–	*भगवो / भगवें*
गडद	–	*गाड*
फिकट	–	*लेव*

आभूषणे व रत्ने - *अळंकार आनी रत्नां*

अंगठी	-	*मुदी*
कंकण/बांगडी	-	कांकण
कर्णफुले	-	*कुडी, कानांतलीं*
चमकी	-	पिली
नथ	-	*वाळी*
पैंजण	-	*पांयजणां*
बाजूबंद	-	*वाकी*
कंबरपट्टा	-	*कमरबंद*
हार	-	*हार*
तोडा	-	*तोडो*
नीळ	-	*नीळ*
पाचू	-	*पाच*
माणिक, लाल	-	*माणिक*
पोवळें	-	*पोवळें*
हिरा	-	*वज्र*
मोती	-	*मोतीं*

काही संकीर्ण वाक्यरचना :

1. मी खड्डा खणला होता.
   हांवें फोंड मारिल्लो.

2. मी लहान खड्डा खणला आहे.
   हांवे फोंडकूल मारलां.

3. हा उसाचा मळा आहे.
हें उशेल.

4. तो मेला.
तो भायर पडलो.

5. तिथे अग्निशामक केन्द्र आहे.
थंय उजो पालोवपाचें केन्द्र आसा.

6. त्या स्त्रीने हिऱ्याची नथ घातली आहे.
ते अस्तुरेन वज्राची वाळी घातल्या.

प्रकरण : 30

कोंकणी भाषांतराचा सराव करण्यासाठी काही निवडक मराठी उतारे

1. हे मंगेशीचे देऊळ. रोज ह देऊळ बघायला व श्री मंगेशाचे दर्शन घ्यायला हजारो लोक येतात. मंगेशाच्या देवळासमोर एक तळी आहे. दर सोमवारी रात्रीच्या वेळी श्री मंगेशाची पालखी देवळाभोवती एक प्रदक्षिणा घालते. दसऱ्याच्या वेळी दहा दिवस सजवलेल्या झोपाळ्यावर श्रीची मूर्ती बसवतात. हे दहाही दिवस कीर्तन असते.

2. फोंडा महालांत खूप देवळे आहेत. फोंड्याचा हा सारा परिसर निसर्गाने नटलेला आहे. येथील प्रत्येक देवळासमोर देवाची तळी आहे. सुपारीच्या बागांमुळे आणि नारळाच्या झाडांमुळे या देवालयांची शोभा वाढलेली आहे.

3. जुन्या गोव्याला दोन मोठ्या चर्चेस आहेत. येथील परिसर शांत, गंभीर असा आहे. भव्य चर्च, शांत परिसर यामुळे येथे येताच चित्ताला एक वेगळी शांती मिळते.

4. सुरेखा सकाळी सहा वाजता उठली. आपली कामे आटोपून तिने वेणीफणी केली. न्याहारी करून ती शाळेत जायला निघाली. तिच्या घरापासून तिची शाळा 2 कि.मी. लांब आहे. ती रोज चालतच शाळेत जाते.

5. आबा व आई संध्याकाळी पायी चालत चालत निघाले. एक तास चालल्यावर ते गावातील दूरच्या देवळात आले. देवदर्शन घेऊन, तेथे जमलेल्या लोकांना भेटले व परत घरी आले. शेजारचे लोक त्यांची वाट पहात होते. ते खूप दमलेले होते तरीसुध्दा त्यांनी लोकांची गाऱ्हाणी, प्रश्न ऐकून घेतले. त्यांच्याशी चर्चा केली. त्यांचे समाधान होईल अशा रितीने त्यांची समजूत घातली.

6. तेजाला काल डॉक्टरकडे नेले होते. परवापासून तिला खूप ताप येत होता. आता डॉक्टरच्या औषधामुळे जरा कमी झालेला आहे. मात्र अजूनही अशक्तपणा आहे त्यामुळे डॉक्टरानी तिला विश्रांतीचा सल्ला दिला आहे.

7. यमुनाबाई रोज संध्याकाळी सहा वाजता आपले काम संपवून घरी येतात. येतानाच वाटेत बाजारातून भाजी, मासे वैगेरे जिन्नस आणतात. रात्री स्वयंपाक करतात. त्यांचा मुलगा व एक दीर त्यांच्याबरोबर आहेत.

8. राधा स्वभावाने खूप चांगली आहे. आपल्या सहकाऱ्यांशी, शेजाऱ्यांशी ती खूप मिळून मिसळून वागते. ती बँकेत नोकरी करते. तिच्या घरी तिची आई व धाकटा भाऊ आहे. आई घरी कपडे शिवते व धाकटा भाऊ शाळेत जातो. तिला वडीत नाहीत. ती 10वीत असताना तिच्या वडिलांचे निधन झाले.

मराठी भाषांतरासाठी काही कोंकणी उतारे

1. *ल्हानपणांत हांव खादाड आशिल्लों. आवयन घरांत खंय कितें खावपाक दवरलां तें म्हाका जुस्त खबर आसतालें. कांयच हाताक मेळना जाल्यार साकर नाजाल्यार गोड तरी खातालों. पयसो हातांत आसतकच दुकानावयलें कितें खावं आनी कितें नाका अशें म्हाका जातालें.*

2. *असो गडगड तडतडांनी पावस पडूंक लागतांच अचकीत फटाफटा करून कराये पडूंक लागले. म्हज्या भुरगेपणांत मिर्गार जायते फावट कराये वेंचपाचे भाग्य म्हाका लाबलां. एक फावट अशेच फटाफटा करून नळ्यांचेर कराये पडपाक लागले. म्हजो बाबा भायरूच पडवेर बशिल्लो. 'कराये पडटात' अशें आमकां सांगतांच आमी ते वेंचपाक लागले.*

3. *तबल्याचेर हात बसतकच कांय वेळान काल्याक सरवात जाताली. गणपती येवन बांकार बसतालो. गणपतीची पुजा करपाक भट येतालो. पुजा जाले उपरांत मोरार सुंवार जाल्ली सरस्वती नाचून वताली. पूण म्हजे दोळे आतुरतायेन वाट पळयताले ते संकासुराचे. संकासूर केन्ना काय माचयेर येता अशें जातालें आनी खऱ्यानीच तो प्रगट जातालो. आमी सगळे भुरगे ताळयो आनी शिळ्योण्यो मारून ताका येवकार दिताले.*

4. *पावसाळ्यांत म्हादय न्हंय उपाट भरून व्हांवता. म्हादय न्हंयेची झोत आकांताची. उदकाची पातळी वाडटकच न्हंयेचे सगले फांटेय भरून व्हांवतात. कांय पुरणींनी उदकाची फूग भरून उरता. व्हाळांनी नुस्तें चडपाक लागतात. झरीच्या उदकांत लेगीत ल्हान नुस्तें दिसपाक लागतात.*

5. *पिलांक घेवन कोंबी बरीच पयस पावताली. कोंबी खावड सोदूंक गुल्ल जाल्या तें पळोवन खंयच्या तरी झाडाचेर बशिल्लो कावळो ते कोंबयेचो दोळो चुकोवन पिलांचेर झोंपय मारतालो आनी चोंचींत पिलांक घेवन पळ काडटालो. कावळ्याचे चोंचींतले पील पियांऽऽक पियांऽऽक अशें आड्डी मारतालें. म्हजी आवय आसा थंयसावन धांवत येताली आनी मोट्यान आवाज करीत कावळ्याक आमुडटाली. कावळो पिलाक घेवन गेला तो पळोवन म्हज्या आवयच्या काळजाक चुरको बसतालो.*

6. *काल्यासाकून घरा येतकच न्हंयचेर वचून न्हावप जातालें. तरी आसतना दोळ्यांक न्हीद चाळयतालीच. अशें आसलें तरी काल्यांतल्यान कितें कितें हाडलां तें एकमेकाक दाखोवप जातालें. पिल्लुकेचो रंग, तिचो तो ल्हान भितरलो गुळो, तशेंच ती कशी वाजता इतले मेरेन आमी ते पिल्लुकेचे बारीक निरिक्षण करताले. पिल्लुकेच्या नेड्यांतल्यान सूत*

घालून ही पिल्लूक गळ्यांत लोंबकळावप जातालें. पिल्लुको हुमकळटाल्यो, पिल्लुकेचें आकर्शण उणें जायसर वा ती फुटसर पिल्लुकांचो आवाज वाडोभर जळामळा घुमतालो.

7. *रानांतल्यो वाटो पळोवपाक एकेच भशेन दिसतात. हांवें वेळ काडलोना. टॉर्च पेटयली आनी झाडार चडून बसपाक झाड सोदपाक लागलों. इतल्यान पयस एका पालसणार लायट दिश्टी पडली. लायट पळोवन जिवाक 'सू' जालें. हांवे नेटान कुकारो सोडलो. कुकारो मारून ताणेंय म्हाका परती जाप दिली. लागीं लागीं येवपी लायट मनांतलो भंय पयस करताली. मळो म्हजे म्हऱ्यांत पावचे पयलीं कांयच घडूंक ना असो आव हाडून हांव पयलीं आशिल्लों थंय वचून उबो रावलों.*

शुध्दिपत्र

अनुक्रम	पान क्रमांक	वळ	अशुध्द	शुध्द
1.	2	27	वैथ्याकरणी	वैय्याकरणी
2.	10	6	ताबँ	ताम्बँ
3.	10	10	पिसोळँ	पिसॉळँ
4.	10	13	वागोळँ	वागॉळँ
5.	14	11	कापले	मारले (मारलॅ)
6.	19	18	फोंडा	फोंडें
7.	20	1	हॉलकड	हॉलपाशी
8.	20	16	तळलेले	तळिल्ले
9.	20	20	भरतात	आसात
10.	26	7	दरवाजा	दरवाज्या
11.	29	7	सामानाकय	सामानाचेय
12.	31	8	हांगास्ल्या	हांगासल्ल्या
13.	33	5	काजां	काजे
14.	33	6	रफ्	रफू
15.	33	11	लागतीत	घेतलो
16.	33	18	ओवण्यांतय	उलोवण्यांतय
17.	34	14	आनी	आणि

18.	3	20	हांगा	ह्या होटेलांत
19.	36	18	मद्ये	मद्या
20.	38	7	सप्तकांतली	सप्तकांतल्यो
21.	39	2	चौकशी	चवकशी
22.	40	21	तळशी	तुळशी
23.	40	21	सणा	सणाला
24.	40	22	चतुर्थीला	चतुर्दशीला
25.	40	24	चतुर्थीक	चतुर्दशेक
26.	43	7	बटणाय	बटणंही
27.	56	2	बेळगांवी	बेळगांवचें
28.	58	4	घेवं	घेन
29.	63	12	तिच्यो शाखा	तिचे फांटे
30.	64	9	सुणें, सुणीं	सुणो, सुणे
31.	68	12	अडेचशें	अडेजशें
32.	68	15	अडेच	अडेज
33.	70	21	मानगुटी	गोमटी
34.	71	29	फुटे	फुटी
35.	78	6	कांटेकोयर	कांटेकुंवर
36.	84	18	लागताच	लागतकच
37.	84	22	सांगतांच	सांगतकच

पुस्तकाच्या लेखिका

प्रा. प्रियदर्शिनी तडकोडकार

ज्येष्ठ अधिव्याख्याता, कोंकणी विभाग, गोवा विद्यापीठ.
बी. ए. (मराठी-संस्कृत), (मुंबई विद्यापीठ) ; एम. ए. (मराठी-हिन्दी), (मुंबई विद्यापीठ)

प्रकाशीत पुस्तके :

'पुंडलीक नारायण नायक साहित्यसूची' (वर्णनात्मक) (कोंकणीतील साहित्य सूची)
'कोंकणी साहित्य मञ्जिरी' (कोंकणी समीक्षालेख संग्रह)
'कोंकणी समिक्षणाची पारिभाशिक उतरावळ' (कोंकणी)
गोवा कोंकणी अकादेमी कार्यकारी मंडळाची माजी सदस्या (2003-2005)

प्रा. आशा मणगुतकार

वरिष्ठ अधिव्याख्याता, विभाग प्रमुख, मराठी विभाग, शासकीय साहित्य, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, केपें, गोवा.
एम. फिल. -'संत कवी तुकाराम यांच्या अभंगातील सामाजिकता'

प्रकाशित पुस्तके :

'चंद्रवाडी' 24वे गो. म. सा. संमेलन; स्मरणिका (संपादन)
ना. भा. नायक लेखसंग्रह (आगामी) मराठी

